

Granskning av långsiktig ekonomisk planering

Osby kommun

Av Linus Aldefors

The better the question. The better the answer.
The better the world works.

EY

Building a better
working world

01

Bakgrund

Sida 3

02

Granskningens slutsatser och bedömningar

Sida 8

03

Bilaga - Befolkningsutvecklingar

Sida 22

04

Bilaga - Skatteutvecklingar och utjämningsystem

Sida 29

05

Bilaga - Kostnadsutvecklingar

Sida 37

06

Bilaga - Resultat av analysen

Sida 48

1. Bakgrund

The better the question. The better the answer.
The better the world works.

Granskningens bakgrund

Demografiska förändringar ställer krav på omställning, utveckling och tillgänglighet till kommunala tjänster i en kommun. Den demografiska sammansättningen i Sverige innebär den nästkommande 10-årsperioden att antalet äldre ökar i en högre utsträckning än andra åldersgrupper. Detta ställer bland annat krav på tillgänglighet inom äldreomsorgen samt barn- och utbildningsverksamheter. Därtill har Covid-19, inflation och lågkonjunkturen påverkat förutsättningarna för den kommunala sektorn. Kommunernas resultat har i stor utsträckning upprätthållits av omfattande riktade och generella statliga bidrag. Givet att flera av dessa bidrag minskat eller försvunnit står kommunsektorn inför ett ansträngt ekonomiskt läge.

Kommuner har i allmänhet en etablerad budgetprocess för nästföljande år och därpå följande två år. Fokus ligger inte sällan på det första budgetåret medan de två följande åren uppmärksammas i lägre grad. I ett längre perspektiv beaktas sällan större förändringar avseende demografi eller större satsningar. Många kommuner deltar i omvärldsanalyser men dessa får i många fall marginell betydelse för den kommunala planeringen.

I september 2021 överlämnades utredningen En god kommunal hushållning (SOU 2021:75). Utredningen innehöll flera förslag på förändringar. Regeringens proposition (maj 2023) innehöll dock bara ett fåtal föreslagna förändringar. En förändring som införs från och med räkenskapsåret 2024 är att resultatutjämningsreserven blir en resultatreserv vilket i praktiken innebär en större frihet för kommunen att nyttja eget kapital. Kommunen ska också anta riktlinjer för god ekonomisk hushållning som omfattar principer för resultatreserven.

Osby kommun har de senaste åren haft ett negativt födelsenetto. Enligt SCB:s prognos kommer invånartalet vara strax under 14 000 år 2050. Kommunen tappar en större andel invånare i arbetsför ålder än riksnittet och har en dramatisk ökning av gruppen 80+. Kommunen har också en planerad investeringsvolym om ca 120-290 mnkr.

Mot bakgrund av ovanstående har de förtroendevalda revisorerna beslutat att genomföra en granskning av kommunens arbete med långsiktig ekonomisk planering. Inom ramen för granskningen genomförs en analys av kommunens långsiktiga utveckling.

Syfte och Revisionsfrågor

Granskningen avser kommunstyrelsen.

Granskningens syfte är att bedöma om kommunstyrelsen har en ändamålsenlig prognosverksamhet och arbete med bedömning av kommunens långsiktiga ekonomiska utveckling.

Granskningen utgörs av två moment:

1. Den första momentet utgör en långsiktig ekonomisk analys som på ett ingående vis beskriver förväntad utveckling av kommunens intäkter och kostnader samt vilka ekonomiska effekter som kan förväntas givet den demografiska utvecklingen. Analysen utgör en ekonomisk risk- och väsentlighetsanalys.
2. I det andra momentet genomförs en revisionell bedömning av kommunens arbete för långsiktig ekonomisk planering och analys. EY:s analys görs i jämförelse med kommunens eventuella egna bedömningar.

I granskningen besvaras följande revisionsfrågor:

- Har kommunstyrelsen definierat vad god ekonomisk hushållning innebär i Osby kommun?
- Har kommunstyrelsen säkerställt en tillräcklig och kontinuerlig uppföljning av kommunens långsiktiga ekonomiska utveckling?
  - Har kommunen tillförlitliga metoder för att genomföra prognoser med tillräcklig kvalitet?
- Finns det en tillräcklig omvärldsbevakning för att beakta ekonomiskt drivande faktorer?
- Beaktar budgetprocessen systematiskt demografiska drivande faktorer?

Den långsiktiga ekonomiska prognosens begränsningar

- ▶ Prognoser av detta slag ska ses som en ekonomisk risk och väsentlighetsanalys baserat på grundläggande antaganden om demografisk och ekonomisk utveckling. Den ekonomiska prognosen syftar till att ge en övergripande bild av framtiden med utgångspunkt i demografiska förändringar.
- ▶ Den ekonomiska prognosen ger ingen förutbestämd bild av framtiden, utan ger en uppskattning av hur den ekonomiska situationen kan antas utvecklas utifrån förväntade demografiska förändringar och omvärldsfaktorer. Prognosen ska därför utläsas som en riskanalys utifrån förväntade demografiska och samhällsekonomiska förutsättningar.
- ▶ Rådande ekonomiska läge ökar osäkerheten i prognosen. Kommunen har liten eller ingen påverkan på flera ekonomiska förutsättningar. Detta betyder dock inte att långsiktiga prognoser är av mindre vikt. Däremot behöver förutsättningarna kontinuerligt utvärderas och prognosen uppdateras.
- ▶ Siffrorna i prognosen ska utläsas som långsiktiga trender, inte som exakta värden.
- ▶ Osäkerheten i analysen ökar med tiden.
- ▶ Prognoser kan genomföras med varierande detaljgrad. Denna prognos är översiktlig och har således inte samma detaljgrad som exempelvis kommunens prognoser för delår.

Kommunens finansiella mål för god ekonomisk hushållning

Osby kommun har tre finansiella mål enligt budget och flerårsplan 2024-26:

1. Årets resultat som andel av skatt och generella statsbidrag ska uppgå till minst 0 procent.
2. Självfinansieringsgraden för kommunens investeringar ska uppgå till minst 50 procent.
3. Soliditeten inklusive pensionsåtagande ska uppgå till minst 25 procent.

Vid granskningstillfället var budget och flerårsplan 2025-2027 beslutad. Enligt denna är de finansiella målen justerade till följande:

1. Årets resultat som andel av skatter och generella statsbidrag ska uppgå till minst 2 procent.
2. Självfinansieringsgraden för kommunens investeringar ska uppgå till minst 100 procent
3. Soliditeten inklusive pensionsåtagande ska uppgå till minst 25 procent.

Det framgår vidare av budget och flerårsplan 2025-2027 att det budgeterade resultatet för perioden är:

- ❖ 2025 - 2,2 procent
- ❖ 2026 - 2,6 procent
- ❖ 2027 - 1,5 procent

2. Slutsatser och bedömningar

I detta kapitel redogörs för slutsatserna av analysen, samt kommunens arbete med långsiktig prognostisering.

The better the question. The better the answer.
The better the world works.

Building a better
working world

Prognostiserad resultatutveckling är negativ

Givet förutsättningarna för denna analys framgår att resultatutvecklingen i kommunen är negativ. Resultatet för 2024 baseras på förväntat utfall i prognosen inom ramen för delårsrapporten.

I analysen förväntas kostnaderna överstiga intäkterna över hela perioden. Detta givet de demografiska förutsättningarna samt bedömningarna av de ekonomiska framtidsutsikterna i dagsläget.

Enligt förutsättningarna för analysen förväntas kommunens resultat uppgå till -35 miljoner kronor 2033.

Av diagrammet noteras att resultatet för 2025 står ut. Anledningen är antagandena i index för pris för kommunal verksamhet (PKV-index) vilket antas vara negativt under 2025. Detta index utvecklas av SKR med syftet att vara en beräkningsgrund för kostnadsutveckling. Den huvudsakligt påverkande faktorn är arbetskostnadsdelen av indexet som påverkas av drastiskt minskande pensionsinbetalningar i förhållande till tidigare två år.

Bedömningar om ekonomisk utveckling tar hänsyn till den nu pågående lågkonjunkturen. Vi har fortsatt höga räntenivåer sett till den senaste 10-årsperioden, dock har inflationen minskat till strax under Riksbankens målvärde på 2 procent. Dessa faktorer har en inverkan på PKV-indexet. Från 2026 och framåt förväntas PKV-indexet vara förhållandevis stabilt mellan 3,0 till 3,6 procent.

Utvecklingen från 2028 och fram baseras på ett "konjunkturlöst normalvärde" för såväl intäcks- som kostnadsutveckling. Orsaken är att det inte finns andra bedömningsgrunder än så att förlita sig på. Den fortsatta negativa trenden drivs då främst på av att den demografiska utvecklingen är ogynnsam (se mer under avsnitt 3 - demografi).

Anpassningskrav för att uppnå fullmäktiges överskottsårsåttningar

Resultatutvecklingen innebär att det krävs anpassningar för att uppnå fullmäktiges krav.

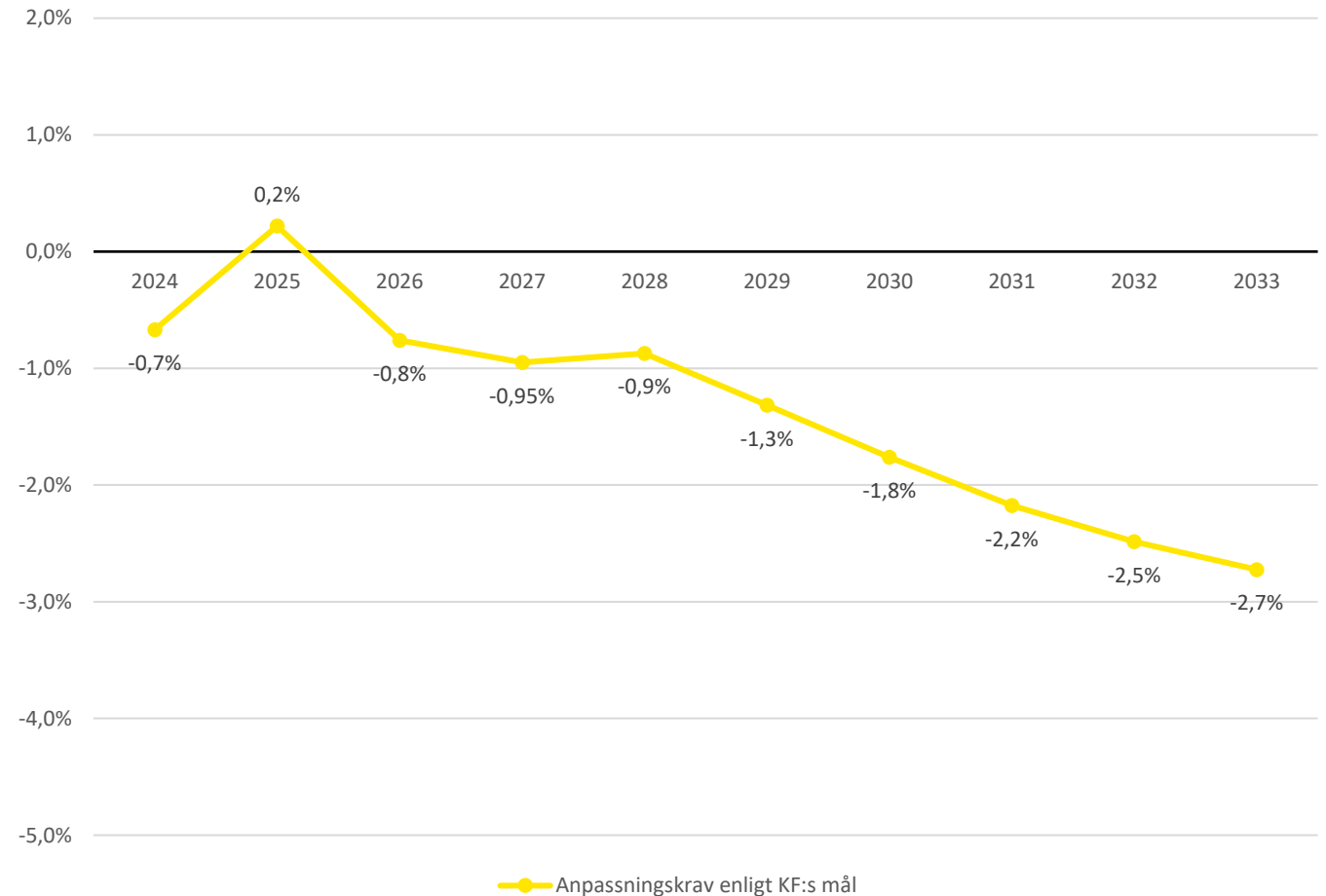
Kommunens finansiella mål för nästa år fastställer att resultatet ska minst utgöra 2 procent av de samlade intäkterna för skatt, generella statsbidrag och utjämningsystem. Det kommande året förväntas kommunen uppnå målet om god ekonomisk hushållning enligt denna analys. Detta trots att det förväntade resultatet är negativt. Anledningen är att kommunens finansnetto (vilket inte räknas in i mål om god ekonomisk hushållning) påverkar kommunens resultat negativt. Därefter utvecklas ekonomin negativt. Det bör noteras att denna analys inte tar hänsyn till besparingar och effektiviseringar inom ramen för budget. Därmed skiljer sig förutsättningarna i prognosen sig från budget för 2025.

Diagrammet till höger tydliggör hur mycket som kommunen skulle behöva anpassa intäkter och/eller kostnader med för att uppnå fullmäktiges för varje enskilt år. Procentsatserna är aggregerade, vilket innebär att värdet för ett givet år representerar med hur mycket som kommunen behöver anpassa kostnaderna fram till dess för att uppnå fullmäktiges mål.

0 procent i diagrammet är justerat för att representera KF:s överskottsmål. Vid 0 procent i diagrammet har kommunen således uppnått resultatmålsättningen. Därmed visas hur stor anpassning som krävs för att uppnå överskottsmålet.

Anpassningskravet förutsätter en oförändrad skattesats i förhållande till den prognosticerade kostnadsutvecklingen.

Anpassningskrav enligt KF:s mål

Skattegapsanalys visar behov av höjd skatt om inte kostnadseffektivisering görs

Anpassningar av ekonomin kan uppnås genom att antingen sänka kostnader eller höja intäkter. Skattegapsanalysen besvarar frågan; vilken skattesats skulle krävas för att klara av kommunfullmäktiges överskottsmål givet att inga kostnadsminskande åtgärder vidtas?

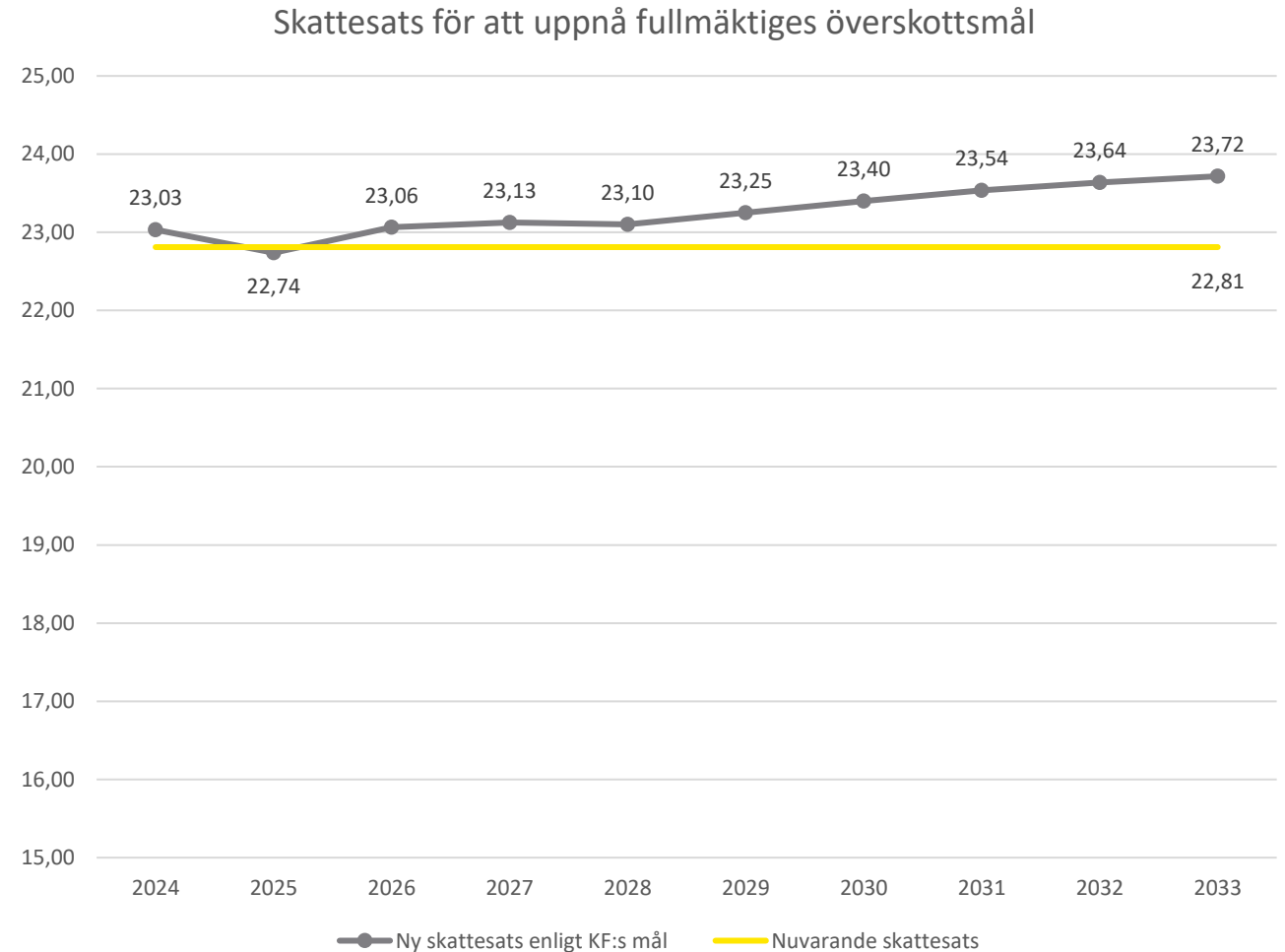
Detta förutsätter att samtlig anpassning för att uppnå fullmäktiges målsättning läggs på skattesatsen. Alltså att kommunen inte gör några kostnadsanpassningar.

Den gula linjen i diagrammet visar kommunens nuvarande skattesats (22,81 skattekrona).

2025 uppnås kommunfullmäktige målsättning inom respektive års skattesats enligt prognosen. Samtliga andra år skulle skattesatsen ha behövt vara högre.

2033 skulle skattesatsen ha behövt uppgå till 23,72 skattekrona för att uppnå fullmäktiges mål. Motsvarande en ökning på ca 1 skattekrona.

Det bör åter förtydligas att skattebehovet enligt denna analys utgår från ett läge där kommunen inte genomför kostnadseffektiviserande eller besparingar i syfte att uppnå fullmäktiges resultatmål.

Självfinansierat investeringsutrymme givet att överskottsmål uppnås

I syfte att genomföra investeringar krävs likviditet (kapital i kassa). Kommunens kapitalinsats i investeringar kallas för självfinansieringsutrymme. Detta är de medel som kommunen har möjlighet att investera utan att behöva extern upplåning.

Självfinansieringsutrymme är beräknat som summan av överskottet samt avskrivningskostnaderna. Överskottet är kapital som kan nyttjas till investeringar. Därtill utgör också avskrivningar likviditet som kan användas till investeringar. Avskrivningar i en resultaträkning påverkar resultatet negativt. Det påverkar dock inte likviditeten.

Investeringsutrymme förutsätter att kommunen når överskottsmålet enligt budget. Beloppen förutsätter också att inga amorteringar görs.

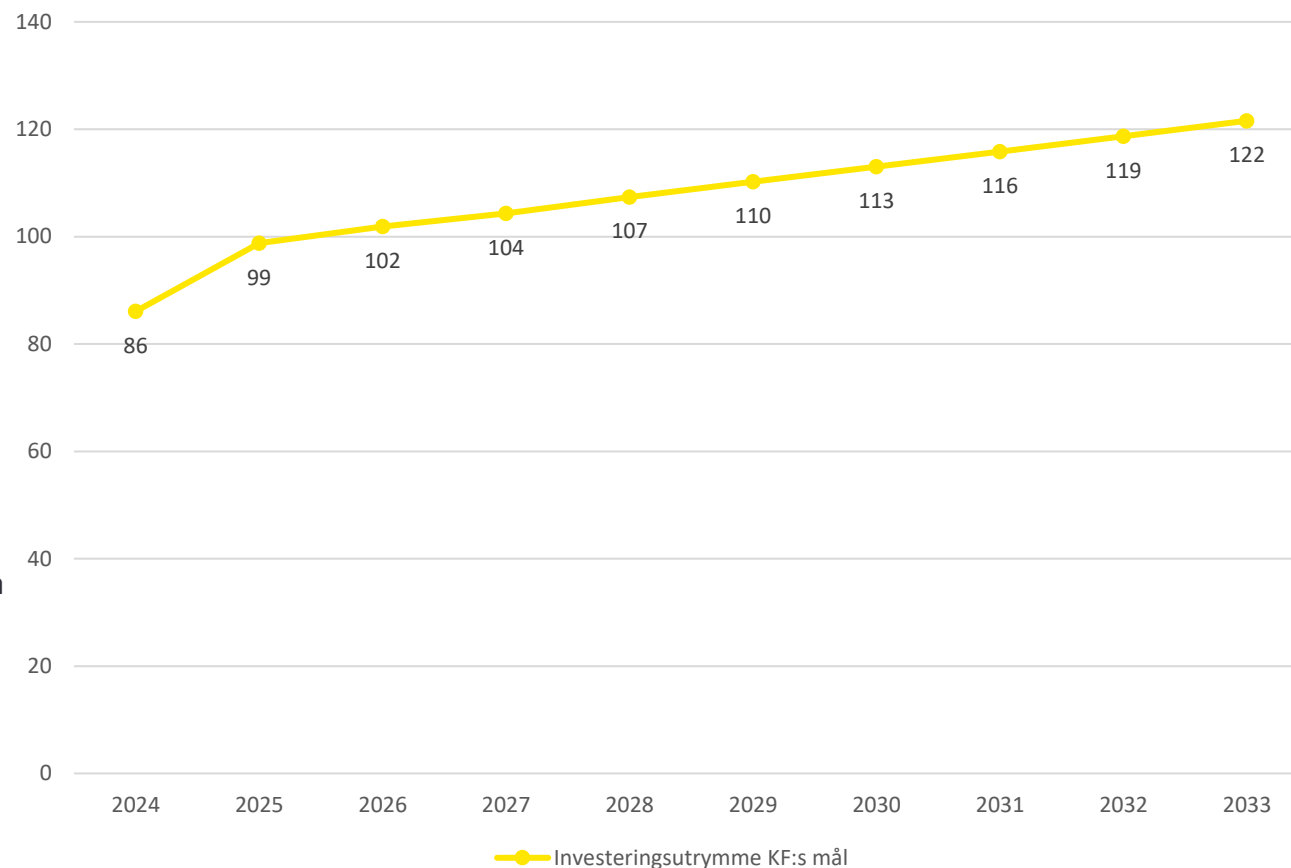
Diagrammet till höger visar det självfinansierande investeringsutrymme givet att kommunen uppnår överskottsmålet.

Totalt sett har kommunen då ett självfinansierat investeringsutrymme på ca 1,1 miljard kronor. Detta är beräknat som summan av samtliga värden i diagrammet till höger.

Orsaken till att självfinansieringsutrymme initialt ökar mer än de andra åren är att överskottet enligt budget med flerårsplan 2024-2026 är lika med 0.

Det framförs vid intervju att kommunen sannolikt står inför ett behov av investeringar för verksamheterna. Givet fullmäktiges mål om 100 procents självfinansiering är det av vikt att kommunen uppnår resultatmålet för att möjliggöra investeringsutrymme i diagrammet. Det framförs dock vid intervju att en högre investeringstakt också innebär högre kapitalkostnader (avskrivningar) och därmed ett större anpassningsbehov. Om lån skulle upptas innebär detta också räntekostnader som del av kapitalkostnaderna.

Självfinansierat investeringsutrymme givet fullmäktiges överskottsmål

Lakttagelser kopplat till revisionsfrågorna

Det framförs vid intervju att den demografiska prognos som analysen bygger på är optimistisk. Enligt de senaste siffrorna som levererats från SCB tyder på att kommunen tappat i befolkningsunderlag med ca 100 invånare. Av denna anledning kan analysresultaten antas vara optimistiska.

Kommunstyrelsen har antagna riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Syftet är att dessa ska reflekteras i budgetarbetet. Utöver de två mål som anges i budget (resultatmål och självfinansieringsgrad) tydliggör riktlinjerna också att kommunens skuldsättning ska minska. Det framförs vid intervju att riktlinjerna är i behov av att revideras. Detta till följd av ändringar i lagstiftning kopplat till resultatutjämningsreserven.

Det framförs att de senaste årens underskott, i kombination med fullmäktiges mål om 100 procents självkostnad, påverkar kommunens möjlighet att genomföra investeringar. Den finansiella hållbarheten är därmed inte nödvändigtvis samstämmig med de verksamhetsmässiga behoven.

Det framgår av intervju att en del av resultatutjämningsreserven kommer att nyttjas för att täcka verksamheternas underskott. Det förväntas endast återstå ett mindre belopp i resultatutjämningsreserven för 2025.

Det framgår att kommunens planeringshorisont sträcker sig över budgetår med planperiod för år 2-3. Det saknas planer för längre sikt än så. Även investeringsplaneringen sträcker sig endast till och med år 3. Det framförs finnas ett behov av längre planeringshorisont. Det framförs att detta är identifierat som ett förbättringsområde.

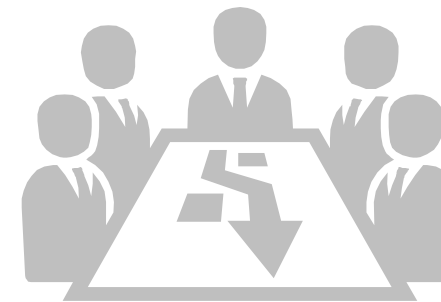
Inom ramen för budgetupptakten anordnas omvärldsdagar. Vid dessa dagar lyfts information om förutsättningarna för det kommande budgetåret. Det finns då ett fokus på ekonomiskt påverkande faktorer så som underlag inhämtade om demografisk utveckling och förväntad utveckling enligt SKR:s underlag.

Kommunen deltar i KommunForskning i Västsveriges ekonomiska analyser av kommunsektorn. Ett flertal av Skånes kommuner ingår i denna forskning. Denna analys påvisar inte en ljus bild för Osby kommun. Det framgår av analysen att kommunen har en ansträngd ekonomisk ställning vilken har förvärrats de senaste åren. Det framgår att det är av vikt att resultatnivån uppgår till minst 2-3 procent de kommande åren för att inte kommunens skulder ska öka i en alltför snabb takt.

Kommunen tar därtill del av Kommuninvests analyser. Dessa inkluderar utöver finansiella nyckeltal en värdering av kommunens riskvärde. Det framgår även av denna analys att kommunens riskvärde är högt. Samt att kommunens förutsättningar förändrats negativt de senaste åren. Detta påverkar såväl kommunens möjlighet att låna pengar till investeringar. Detta bekräftar KommunForskningens analys att budgetföljsamhet och överskottskraven kommer att vara centrala de kommande åren.

Det framförs vid intervju att det anses finnas ett flertal underlag som är möjliga att använda för att säkerställa en god omvärldsbevakning. Däremot framförs att dessa i liten utsträckning omsätts i praktiken. Däri efterfrågas en högre medvetenhet och ansvarstagande för de långsiktiga faktorerna som är drivande för kommunens ekonomiska utveckling. Det framförs att kommunen står inför ett flertal långsiktiga utmaningar som behöver beaktas ur ett långsiktigt perspektiv.

Det framförs att det finns resursfördelningssystem som styr budgeteringen inom skola och äldreomsorg. Det finns trots detta en utmaning i att uppnå en budget i balans. Det framgår att budget för 2025 innehåller ett flertal effektiviseringsbehov. Detta primärt kopplat till utbildning och samhällsbyggnad. Det framgår att det ännu inte är identifierat hur dessa verksamheter ska uppnå budgetföljsamhet givet att det krävs anpassningar på 20 mnkr.

Sammanfattande bedömning

Det är vår sammanfattande bedömning att kommunstyrelsen i större utsträckning behöver beakta de långsiktiga ekonomiska utmaningarna. Vi instämmer i bilden som förmedlas vid intervju att det finns förutsättningar för att säkerställa en god omvärldsbevakning. Dessa underlag omsätts dock inte i långsiktiga planeringsunderlag. Mot bakgrund av att kommunstyrelsen inte beaktar en längre tidshorisont än planperioden är risken att kommunens långsiktiga finansiella hållbarhet ställs mot mer kortsiktiga beslut. Givet också att kommunen minskar i befolkning är det av vikt att kontinuerligt beakta vilken effekt detta skapar för kommunens ekonomiska handlingsutrymme över tid.

Svar på revisionsfrågor samt rekommendationer

Revisionsfrågor	Bedömning
Har kommunstyrelsen definierat vad god ekonomisk hushållning innebär i Osby kommun?	Ja. Det finns ett reglemente för god ekonomisk hushållning som är vägledande för fullmäktiges beslut om finansiella mål inom ramen för budget med planperiod. Det framgår dock att riktlinjerna är i behov av att uppdateras mot bakgrund av förändringar i lagstiftning kopplat till resultatutjämningsreserven.
Har kommunstyrelsen säkerställt en tillräcklig och kontinuerlig uppföljning av kommunens långsiktiga ekonomiska utveckling?	Nej. Det genomförs inga långsiktiga bedömningar av kommunens långsiktiga handlingsutrymme. Det finns ett flertal underlag som har en längre tidshorisont. Det framgår dock att dessa underlag i liten utsträckning omsätts inom den ekonomiska planeringen. Budget med flerårsplan sträcker sig i enlighet med lagkraven över den nästkommande treårsperioden. Det saknas investeringsplanering som sträcker sig längre än planperioden.
Har kommunen tillförlitliga metoder för att genomföra prognoser med tillräcklig kvalitet?	Det finns en tillräcklig prognostisering med avseende på budgetföljsamhet. Detta görs kontinuerligt per den siste februari, mars, april, maj, augusti (delår), september oktober och november. Det genomförs inga långsiktiga prognoser.
Finns det en tillräcklig omvärldsbevakning för att beakta ekonomiskt drivande faktorer?	Delvis. Kommunen inhämtar SKR:s bedömningar för den nästkommande sjuårsperioden kopplat till skatteintäkter och utjämningsystemen. Därtill inhämtas underlag från KommunForskning i västsverige, Kommuninvest, KPA, SCB, Kommunalekonomiska föreningen och Rådet för kommunal redovisning. Likt tidigare nämnt omsätts dock dessa underlag i liten utsträckning för den långsiktiga planering för kommunens finansiella förmåga.
Beaktar budgetprocessen systematiskt demografiska drivande faktorer?	Ja. Det finns resursfördelningssystem inom skola och äldreomsorg. Det framförs dock att det trots detta kvarstår utmaningar kopplat till lokalfrågan, besparingskrav och allmän budgetföljsamhet.

Mot bakgrund av genomförd granskning och analys rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- ❖ Skapa förutsättningar att upprätta långsiktiga bedömningar av kommunens finansiella förmåga och handlingsutrymme.
- ❖ Att noggsamt följa och analysera effekterna av att kommunen har ett minskande befolkningsunderlag.
- ❖ Uppdatera riktlinjerna för god ekonomisk hushållning för att korrekt reflektera förutsättningarna enligt lagstiftningen avseende resultatreserv.

Linus Aldefors (projektledare) och Lars Eriksson (kvalitetssäkrare).

Bilagor - Analysens
byggstenar nedbrutna i
väsentliga intäkts- och
kostnadsmassor

The better the question. The better the answer.
The better the world works.

EY

Building a better
working world

Nedbruten analys

- I efterföljande kapitel redogörs för de delar som analysen är uppbyggd av.
- Demografisk utveckling - Detta kapitel redogör för befolkningsutvecklingen i kommunen som helhet och genom en funktionell befolkningsindelning. Utvecklingen jämförs med rikets befolkningsutveckling.
- Skatteintäkter och utjämningsystem - Kapitlet redogör för den förväntade intäktsutvecklingen givet demografiska och makroekonomiska förutsättningar.
- Kostnadsutveckling - I kapitlet redogörs för kommunens väsentliga kostnadsmassor och deras förväntade utveckling givet demografiska och inflationseffekter.
- Resultatutveckling - Det sammanvägda resultatet sett till intäcks- och kostnadsutvecklingen. Resultatet av analysen ligger i sin tur till grund för slutsatserna ovan.

Genomförande och underlag för prognosen

Data för analysen

Analysen tar sitt avstamp i kommunens egna redovisningar och antaganden om utveckling. I detta avseende har kommunens demografiska prognos en central roll för utvecklingen av kommunens intäkter och kostnader. Vi definierar ett nolläge i analysen. Detta är den punkt i tid som prognosen utgår från. Nolläget för prognosen är Osby kommuns prognos enligt delårsrapporten för januari - augusti 2024. Därtill beaktas känd information inhämtad från tidigare års redovisningar som grund för analysen.

Analysen bygger i största möjliga utsträckning på de uppgifter som finns att tillgå från kommunen. Exempelvis bygger analysen på kommunens egna befolkningsprognos. Utöver detta har nyckeltal och data främst inhämtats från Sveriges kommuner och regioner, SCB, Kolada, Socialstyrelsen och Skolverket. I de fall andra källor än kommunen använts för beräkningar har uppgifterna stämts av mot kommunens redovisade siffror. Antaganden om intäkts- och kostnadsutveckling har baserats på SKR:s bedömningar enligt SKR:s cirkulär 24:43, vilket var den senaste vid tillfället för analysen.

Antaganden och beräkningsgrunder redovisas kontinuerligt i rapporten.

Analysen tar hänsyn till fullmäktiges finansiella målsättningar.

Demografiska förutsättningar

Kostnadsberäkningarna tar sitt avstamp i den förväntade demografiska utvecklingen inom de nedbrutna åldersgrupperna som utgör underlaget för kostnaderna. Likaså är intäkterna baserade på den förväntade demografiska utvecklingen. Huvudsakligen avser detta skatteintäkter, inkomstutjämnningen och kostnadsutjämnningen.

I långsiktiga analyser är det metodologiskt inte ovanligt att basera intäkts- och kostnadsuppräknningar på konjunkturindex baserade på rikets förväntade utveckling. Kommunsektorn är dock främst demografikänslig, inte konjunkturkänslig. Av denna anledning grundar sig prognosen i första hand på den demografiska utvecklingen. Konjunkturs- och indexutvecklingar är inkluderade i analysen men justerade för tillämpbarhet gentemot kommunens demografiprognos.

Avgränsningar i analysen

Analysen tar ingen hänsyn till effektiviseringar eller andra förändringar av det kommunala uppdraget. Dagens kostnadsläge, i kombination med demografi och indexering av intäkts- och kostnadsutveckling, ligger till grund för beräkningarna för resultaten i prognosen.

3. Befolkningsutveckling

Befolkningsutvecklingen utgör grunden för framskrivningen av kommunens intäcks- och kostnadsutvecklingar. Detta kapitel redogör för befolkningsutvecklingen i kommunen som helhet och genom en funktionell befolkningsindelning. Utvecklingen jämförs med rikets befolkningsutveckling. Dels i jämförande syfte men också för att förhållandet har en påverkan på faktorer så som statliga utjämningsystem.

The better the question. The better the answer.
The better the world works.

EY

Building a better
working world

Befolkningsutveckling

Enligt befolkningsprognosen förväntas befolkningen i Osby kommun minska med 2,3 procent från 2023 till 2033. Från 13 113 invånare 2023 till 13 017 år 2033.

I diagrammet baseras utvecklingen på befolkningmängden 2023.

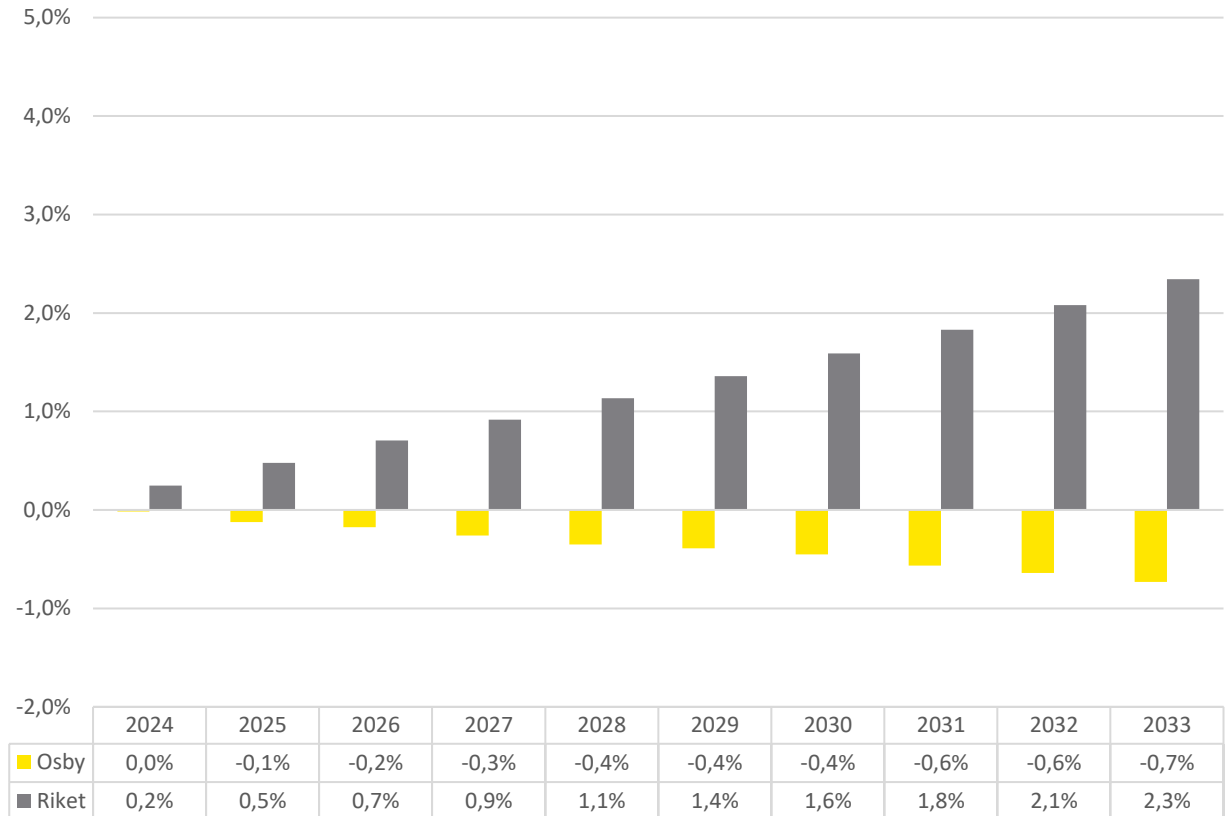
Kommunens utveckling kan ställas i relation till utvecklingen i riket som förväntas öka. Enligt SCB:s senaste befolkningsprognos förväntas invånarantalet i riket att öka från ca 10,5 miljoner år 2021 till närmre 10,8 miljoner 2033. Detta motsvarar en procentuell ökning på 2,3 procent.

Av den demografiska datan framgår bland annat att Osby kommun har en relativt ålderstigen befolkningsstruktur.

I de nästkommande bilderna redogörs för kommunens befolkningsutveckling inom särskilda åldersgrupper som har en direkt påverkan på intäkts- och kostnadsgrupper.

Det framgår i samband med granskningen att de senaste siffrorna från SCB avseende befolkningmängd redan påvisat att kommunen minskat med ca 100 personer 2024 i förhållande till vad som förväntas i prognosen.

Hela befolkningen - Utveckling mot 2023

(Källa: Kommunens befolkningsprognos 2024-2050, Utdrag från SCB:s befolkningsdatabas uppdaterad 2024-04-25)

Förskola, grundskola och gymnasium

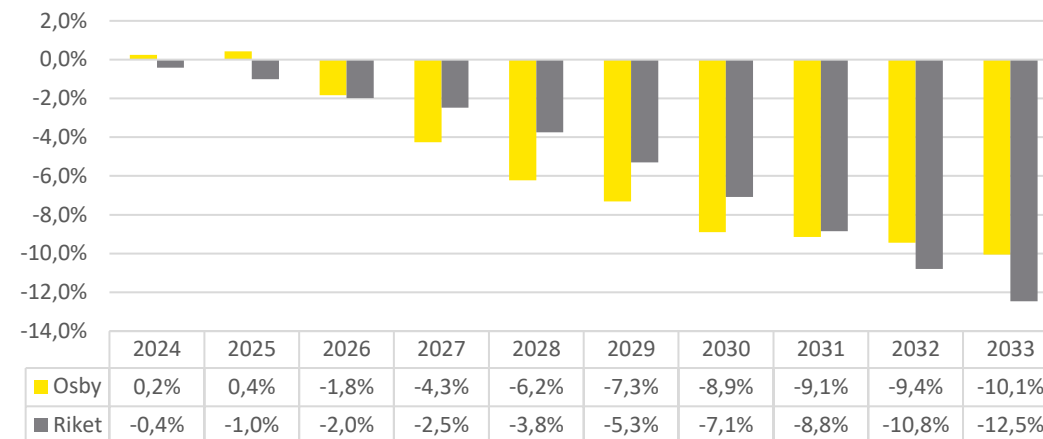
Kommunens befolkning i förskoleåldrar (åldrar 1-5) förväntas minska. Minskningen är dock lägre än rikets takt. Över nästkommande 10-årsperiod förväntas detta minska till 4,6 procent för att sedan öka något igen.

Inom grundskoleåldrarna (6-15 år) prognostiseras en minskning på 10,1 procent, vilket någorlunda i nivå med rikets utveckling. Antalet grundskoleelever förväntas minska med ca 10 procent över perioden.

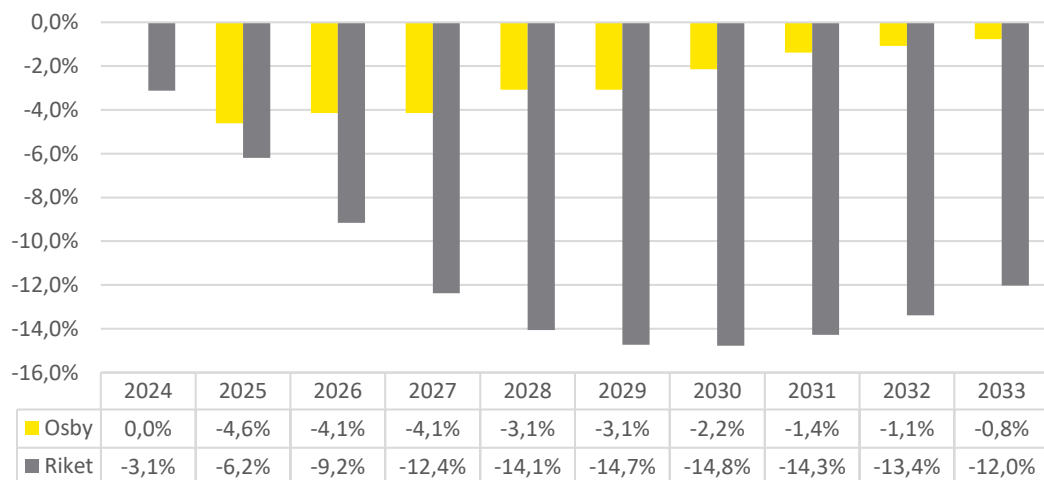
Utvecklingen inom gymnasieåldrarna 16-18 år förväntas öka fram till 2028 varefter även denna åldersgrupp igen förväntas minska. År 2033 förväntas förändringen mot 2023 vara lik den för riket som helhet.

(Källa: Kommunens befolkningsprognos 2024-2050, Utdrag från SCB:s befolkningsdatabas uppdaterad 2024-04-25)

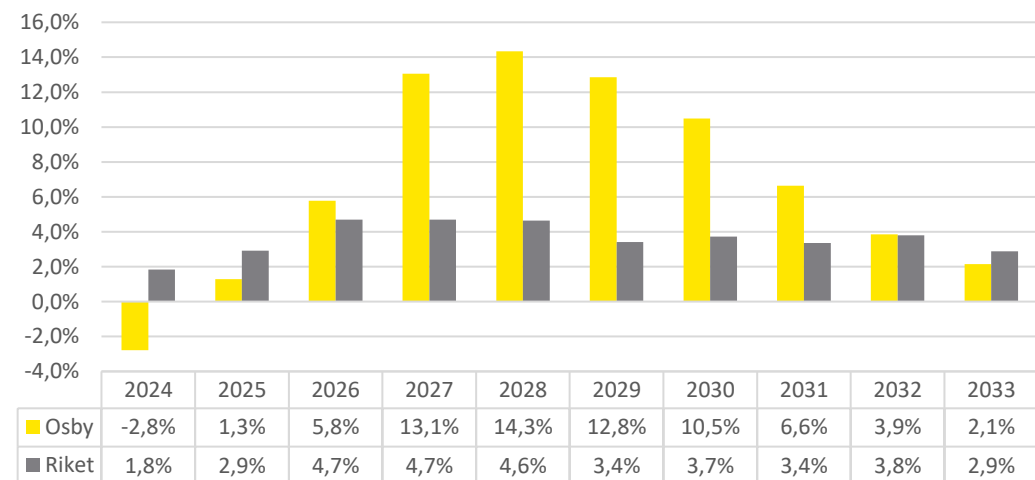
Åldrar 6-15 - Utveckling mot 2023

Åldrar 1-5 - Utveckling mot 2023

Åldrar 16-18 - Utveckling mot 2023

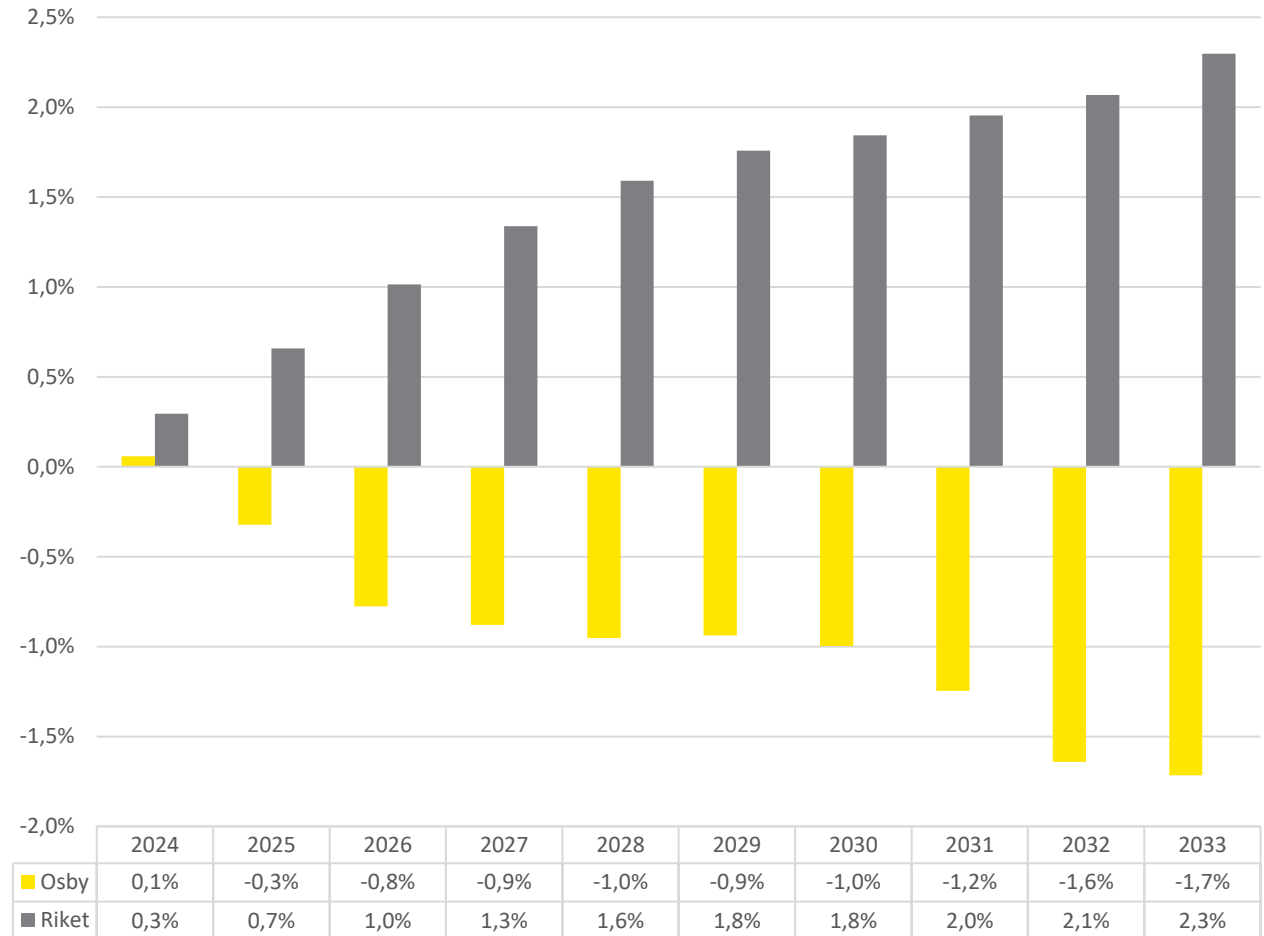
Yrkesverksamma åldrar

Diagrammet visar befolkningsutvecklingen för åldrarna 19-64 år. Denna graf representerar de åldrar då invånare förväntas vara yrkesverksamma och generera skatteintäkter.

Det går att utläsa från diagrammet att kommunens befolkningsutveckling inom detta åldersspann är avsevärt lägre än den förväntade utvecklingen i riket. Antalet invånare i yrkesverksam ålder förväntas minska i kommunen med ca 1,7 procent. Rikets förväntade utveckling är positiv om ca 2,3 procent. Dessa ålderskategorier är viktiga för kommunens kostnadssammansättning ur ett intäktsperspektiv.

Trots att uteblivna skatteintäkter kompenseras av inkomstutjämningen är också invånare i yrkesverksamma åldrar vanligtvis mindre kostnadsdrivande för kommunen. Därtill kompenseras inte inkomstutjämningen skatteintäkter fullt ut.

Åldrar 19-64 - Utveckling mot 2023

(Källa: Kommunens befolkningsprognos 2024-2050, Utdrag från SCB:s befolkningsdatabas uppdaterad 2024-04-25)

Äldre

Antalet äldre i kommunen är i diagrammen uppdelat i två diagram: dels 65-79 år, dels 80 år och uppåt. Den demografiska gruppen 65-79 definieras som "äldre" och den andra gruppen brukar benämnas som "äldre äldre".

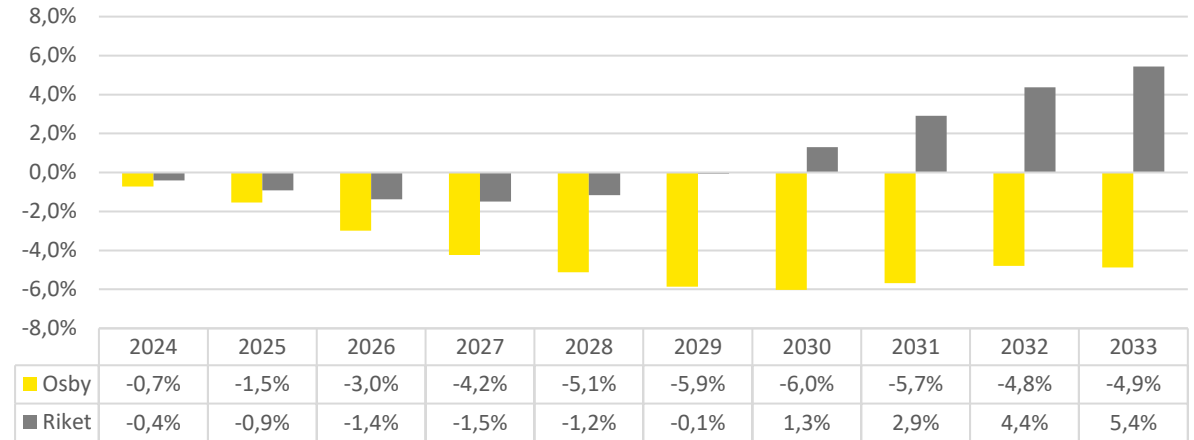
Anledningen till indelningen är att behovet av kommunala tjänster skiljer sig markant åt från åldrarna 65-79 och 80-w. I syfte att genomföra goda uppskattningar av kostnadsutvecklingar är dessa därför intressanta att observera såväl separerade från varandra. "W" är benämningen för det okända året en individ inom åldersspannet avlider.

Utvecklingen av antalet äldre inom kommunen förväntas totalt sett öka i lägre takt jämfört med riket. Antalet mellan 65-79 år förväntas minska med närmre 5 procent, vilket är lägre än rikssnittet som förväntas öka med fem procent fram till år 2033.

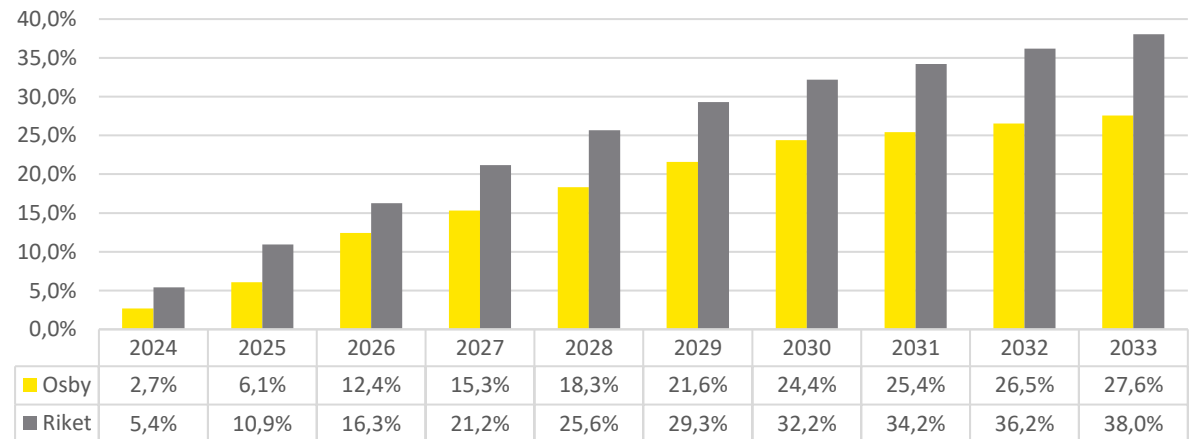
Utvecklingen för antalet "äldre äldre" uppgår till ca 27,6 procent, vilket är lägre än rikets utveckling på 38 procent. Det bör noteras att denna ökning av äldre äldre, för såväl kommunen som för riket, är förhållandevis hög. Ökningen har sin naturliga förklaring i den höga andel födda under 1940-talet. En stor andel av dessa kommer under de kommande 10 åren att uppnå minst 80 års ålder.

(Källa: Kommunens befolkningsprognos 2024-2050, Utdrag från SCB:s befolkningsdatabas uppdaterad 2024-04-25)

Åldrar 65-79 - Utveckling mot 2023

Åldrar 80-w - Utveckling mot 2023

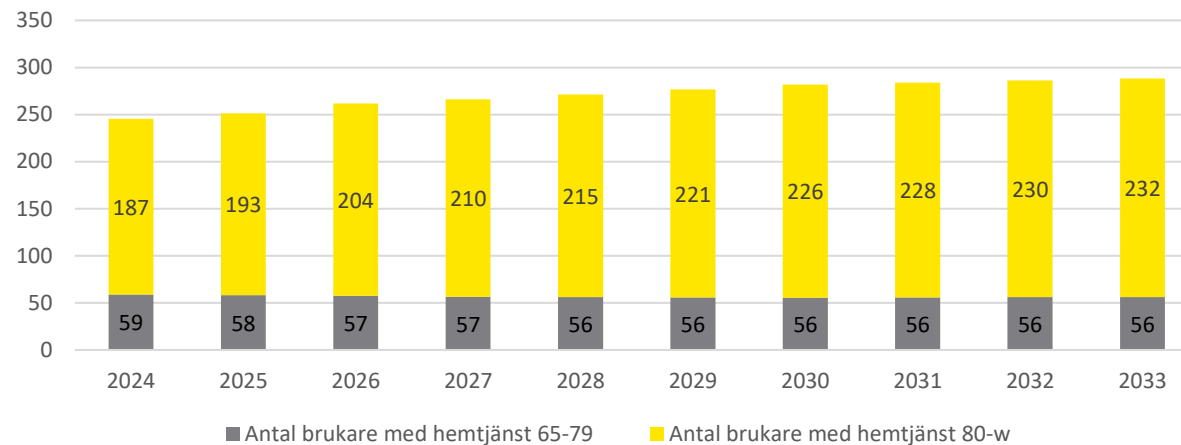
Särskilt boende och hemtjänst

I takt med att antalet äldre blir fler i kommunen kommer också behovet av insatser inom hemtjänst samt platser på särskilda boenden att öka. Antalet äldre med behov av insatser i ordinärt- respektive särskilt boende är baserat på den demografiska utvecklingen samt nyckeltal för andelen inom respektive åldersgrupp som har insatser.

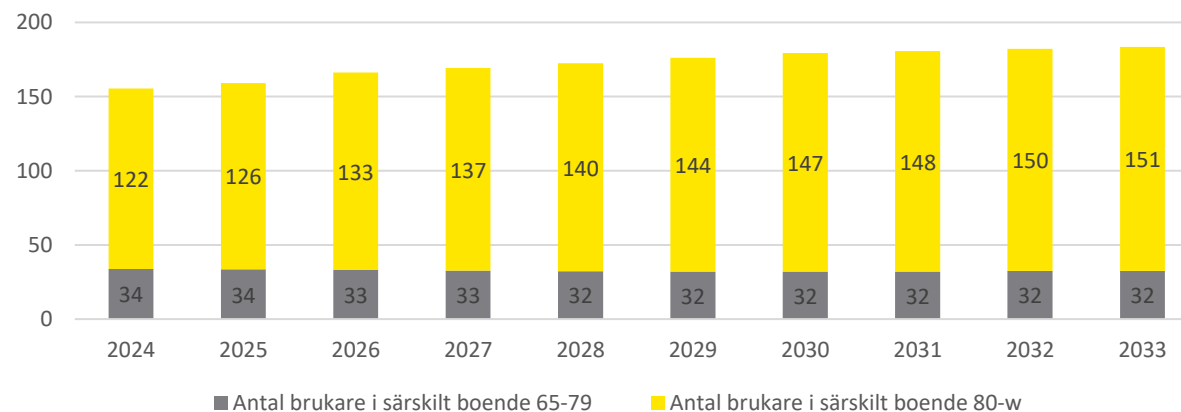
Förhållandet mellan antalet brukare med hemtjänstinsatser alternativt i särskilt boende och antalet äldre är statistiskt över tidsspannet. Det är svårt att korrekt göra andra antaganden. Det är troligt att behovet av hemtjänst och platser på särskilt boende kommer att senareläggas åldersmässigt allteftersom att vi är friskare längre. I denna aspekt ska dock också vägas in att vi också förväntas leva längre. Det är ett antagande i analysen att kostnadsutvecklingen inte kommer att påverkas nämnvärt av dessa två aspekter.

Antalet äldre (65-w) med behov av hemtjänstinsatser förväntas öka från 241 2023 till 288 år 2031. Motsvarande förväntas behovet av platser på särskilt boende öka från 152 till 183. Ytterligare ca 30 platser krävs således i särskilt boende.

Antal brukare med hemtjänst

Antal brukare i särskilt boende

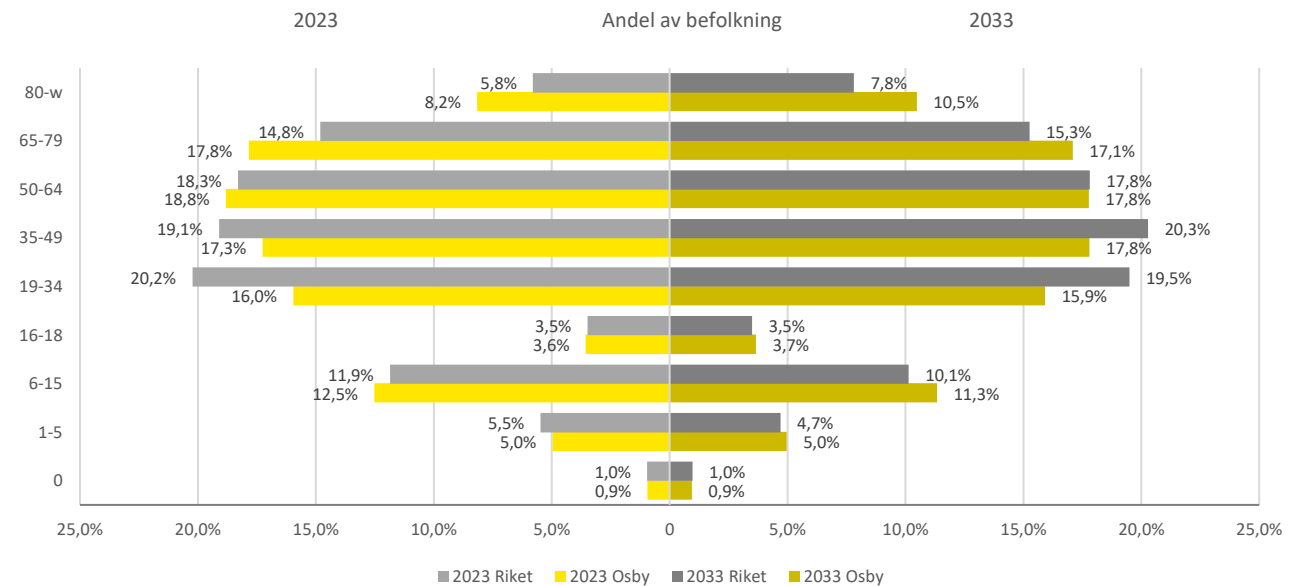
(Källa: Kommunens befolkningsprognos 2024-2050, Kolada-utdrag)

Kommunens försörjningskvot i förhållande till rikets

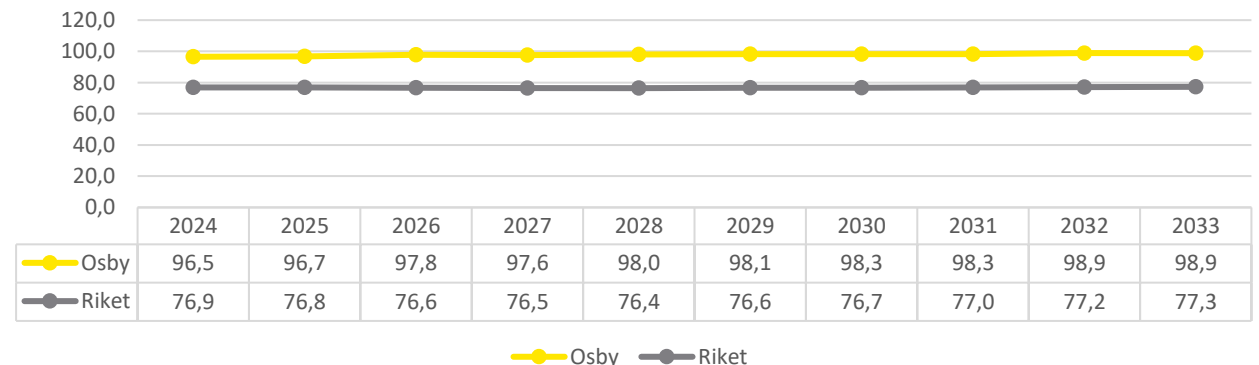
Det övre diagrammet visar hur stor andel av befolkningen som respektive åldersgrupp utgör. Den vänstra sidan av diagrammet påvisar strukturen 2023 för Osby kommun (gult) och riket (grått). Befolkningsammansättningen utgår från 2023 då det är det senast kända året för vilket vi vet exakt hur många invånare som fanns i kommunen. På högra sidan av diagrammet visas den förväntade sammansättningen 2033.

Försörjningskvoten i det nedre diagrammet utgörs av antalet invånare i kommunen som är 19 år eller yngre och 65 år eller äldre dividerat med antalet invånare mellan åldrarna 20 - 64 multiplicerat med 100. Försörjningskvoten tydliggör hur många invånare, utöver sig själva, som en förvärvsarbetare procentuellt måste försörja. En ökad försörjningskvot innebär alltså att antalet äldre (65+) respektive yngre (19-) ökar i en snabbare takt än de i förvärvsarbetande åldrar (mellan 20 och 64 år).

Det går av diagrammet att konstatera att Osby kommun i dagsläget har en högre försörjningskvot jämfört med riket. Fram till 2033 förväntas skillnaden öka något. Osby kommuns försörjningskvot ökar till 98,9 och rikets ökar till 77,3. Av försörjningskvoten för såväl kommunen som riket ges vi information om att förhållandevis färre ska försörja fler.

Försörjningskvot

(Källa: Kommunens befolkningsprognos 2024-2050, Utdrag från SCB:s befolkningsdatabas uppdaterad 2024-04-25)

4. Skatteintäkter och utjämningsystem

I följande kapitel redogörs för kommunens huvudsakliga intäktskällor. Detta omfattar främst skatteintäkter och de statliga utjämningsystem vars syfte är att säkerställa att du som invånare ska kunna förvänta dig samma grad av kommunal service oavsett var i landet du bor.

The better the question. The better the answer.
The better the world works.

EY

Building a better
working world

Kommunens huvudsakliga intäktskällor

Kommunen har ett flertal intäktskällor av olika betydelse. Inom ramen för analysen gör vi antaganden om utvecklingar inom primärt två intäktsområden; Skatteintäkter och utjämningsystem. Skatteintäkter beräknas baserat på den demografiska utvecklingen samt SKR:s underlag om förändringar i skatteunderlaget.

De statliga generella bidragen består i huvudsak av fyra utjämningsystem. Dessa är:

- ▶ Inkomstutjämnningen - Staten garanterar 115 procent av den genomsnittliga skattekraften - Osby kommun uppgick 2024 till 82,1 procent av rikets skattekraft, vilket betyder att den genomsnittliga invånaren i kommunens inkomster är något lägre än riksnittet. Det innebär också att Osby kommun får ett inkomstutjämningsbidrag genom systemet.
- ▶ Kostnadsutjämnningen / Standardkostnaden (kommunerna omfördelar) - Kostnad som kommunen skulle ha om verksamheten bedrevs till en genomsnittlig kostnadsnivå i förhållande till de egna strukturella faktorerna. SKR förutspår att kommunen får erhålla ca 46 miljoner kronor för kostnadsutjämnning under 2024.
- ▶ LSS (kommunerna omfördelar) - Osby betalar 2024 3,4 miljoner kronor.
- ▶ Regleringspost - Intäkt eller kostnad beroende på utfallet av utjämningsystemen i förhållande till den budgeterade nivån. 2024 beräknas posten utgöra ett bidrag på 40 miljoner kronor.

Utöver intäkter kopplade till skatter och utjämningsystem har kommunen betydande intäkter från avgifter. Dessa intäkter täcker vanligtvis inte kostnaderna för tjänsterna som de avser, exempelvis för äldreomsorg. Av denna anledning inkluderar vi externa intäkter (intäkter från brukare) i redovisningen av kostnader. Kostnaderna redovisas således som nettokostnader.

Därutöver har kommunen mindre intäkter från exempelvis räntor. Dessa är inkluderade men omfattas inte av särskilda antaganden om underliggande påverkande faktorer så som befolkningsutveckling.

Skatteintäktsutveckling

Skatteintäkterna beräknas mot bakgrund av den demografiska utvecklingen att uppgå till 699 miljoner kronor 2024.

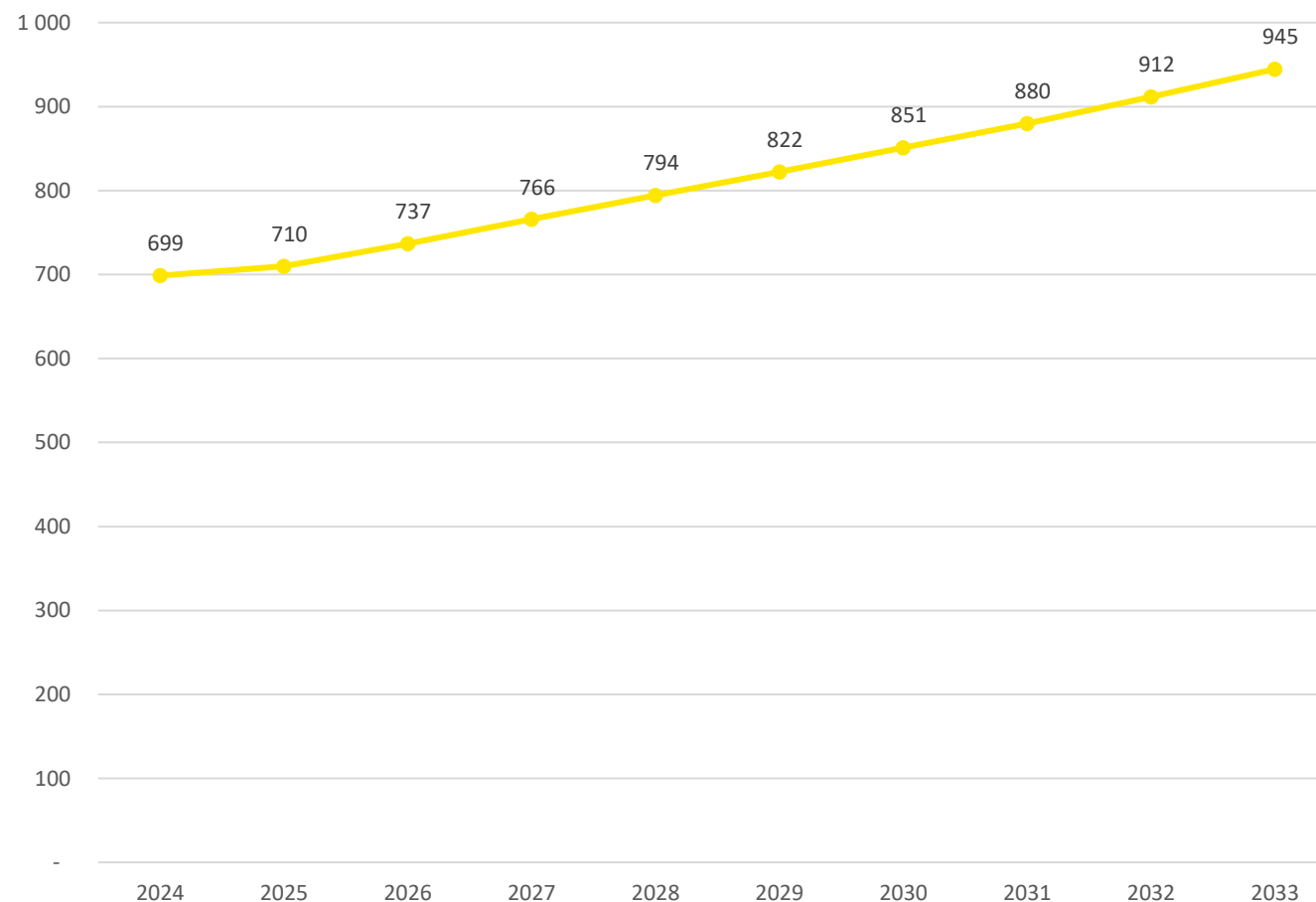
Den demografiska utvecklingen baseras på åldrarna 19-w. Åldersintervallet utgörs av de inkomstgrundande åldrarna för förvärvsarbete, pensioner, sjuklöneersättning mm.

Beräkningen av skatteutvecklingen baseras på befolkningsutvecklingen samt SKR:s prognos för skatteunderlagsutveckling.

Akkumulerat förväntas skatteintäkterna öka med ca 35 procent över perioden.

Kommunens skatteintäkter förväntas i reella tal öka över perioden med ca 346 miljoner kronor. Skatteintäkterna förväntas 2033 uppgå till ca 945 miljoner kronor.

Skatteintäkter (mnr)

(Källa: SKR Cirkulär 24:43, delårsrapport 2024 samt Kommunens befolkningsprognos)

Inkomstutjämning

Inkomstutjämningen garanterar Sveriges kommuner ett skatteunderlag motsvarande 115 procent av medelskattekraften i riket. Det vill säga att staten kompenserar för mellanskillnaden mellan kommunens skattekraft och 115 procent av den genomsnittliga skattekraften för samtliga svenska kommuner. Kompensationen baseras på 95 procent av den genomsnittliga skattesatsen i riket. Skattekraften i Osby uppgick 2024 till 82,1 procent av rikssnittet.

Beräkningen av inkomstutjämningen följer SCB:s beräkningsgrund för fastställandet av inkomstutjämningen.

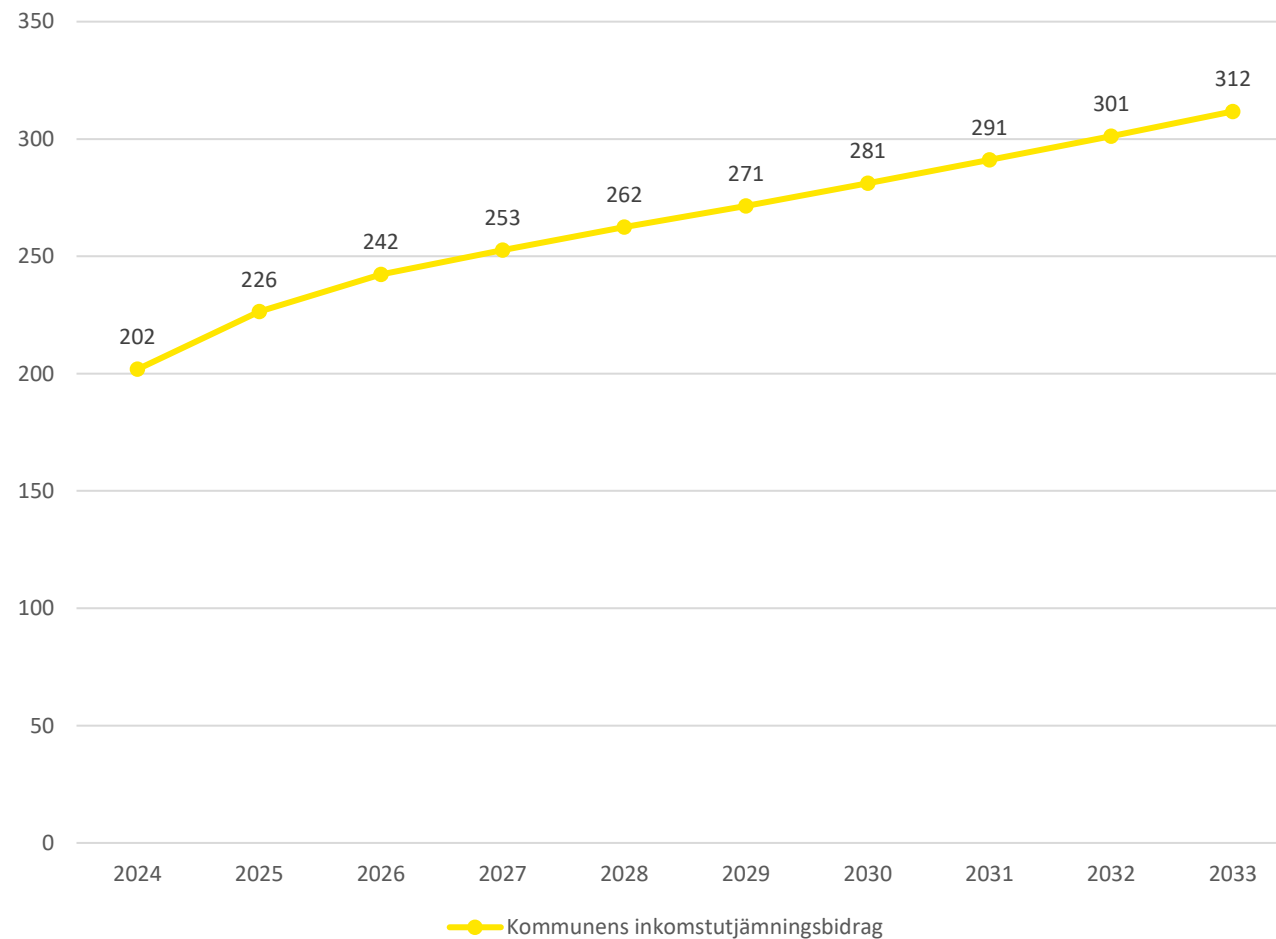
Till grund för beräkningen av inkomstutjämningen tas hänsyn till kommunens demografiska utjämning, skattekraft, utveckling av medelskattekraften enligt SKR:s prognoser samt länsvis skattesats.

Enligt framskrivningen beräknas inkomstutjämningen för 2024 uppgå till ca 202 miljoner kronor. 2033 beräknas intäkterna från inkomstutjämningen uppgå till 312 miljoner kronor.

Osby kommuns skattekraft förväntas öka något fram till 2033. Enligt SKR förväntas skattekraften då uppgå till 83,2 procent.

(Källa: Kommunens befolkningsprognos, SCB utdrag från demografidatabasen, SKR cirkulär 24:43)

Kommunens inkomstutjämningsbidrag (mnkr)

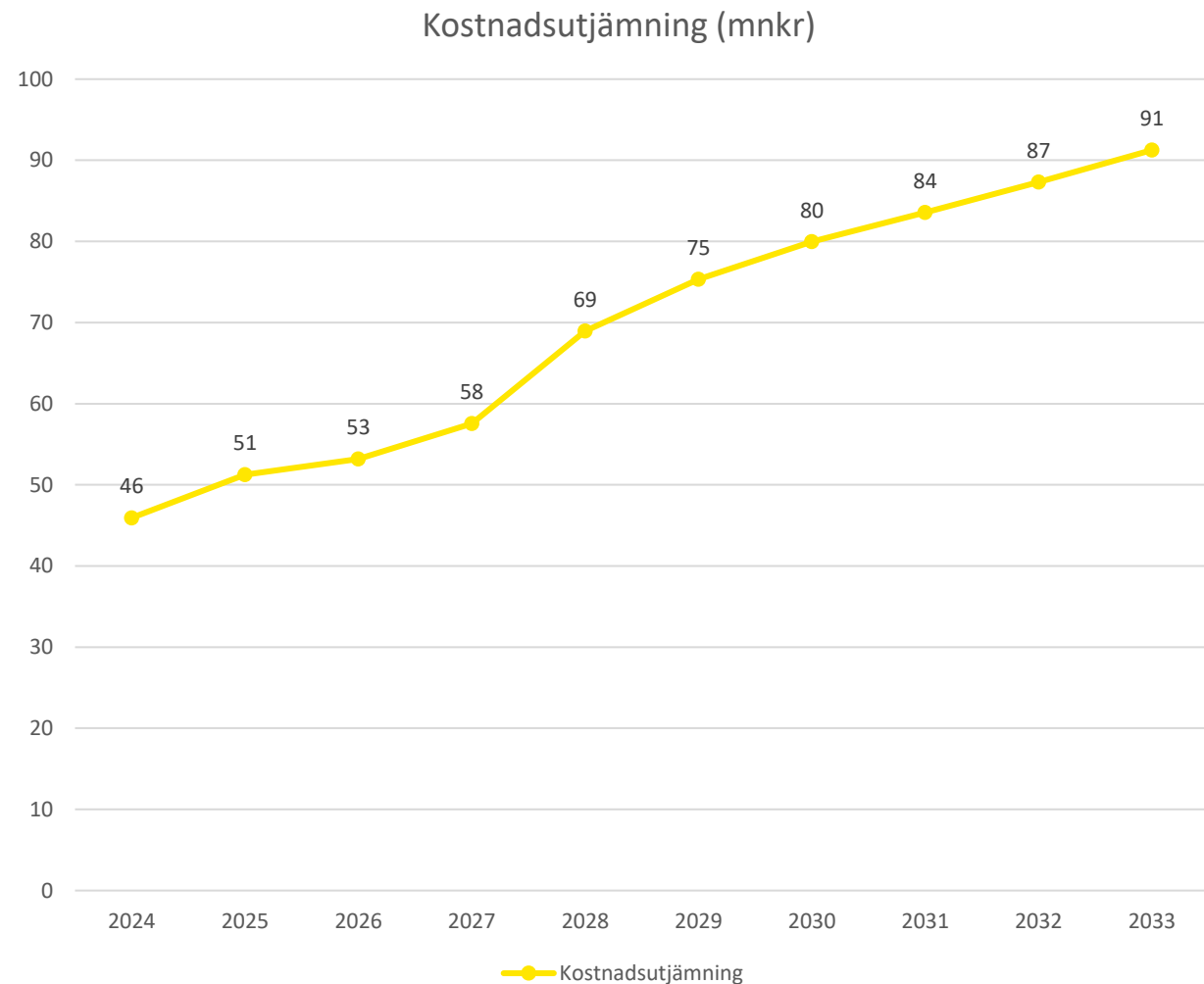
Kostnadsutjämning

Kostnadsutjämningsens syfte är att utjämna skillnader i kommuners förutsättningar att bedriva kommunal verksamhet. Kommuner med en gynnsam befolkningsstruktur betalar en kostnadsutjämningsavgift och vice versa. Kostnadsutjämningsen är således ett nollsummespel. Detta innebär att det finns lika mycket pengar som betalas in av kommuner med gynnsam demografisk struktur, som betalas ut till kommuner med en mindre gynnsam demografisk struktur.

Underlaget för analysen bygger på den demografiska framskrivningen i kommunen och riket samt den beräknade standardkostnaden. Beräkningen av kostnadsutjämningsavgiften är approximerad genom en underbyggd beräkningsmodell baserad på de demografiska förändringarna, huvudsakligen inom skola, äldreomsorg samt befolkningsförändring.

Kommunen beräknas 2024 erhålla 46 miljoner kronor i kostnadsutjämningsbidrag och år 2033 förväntas detta öka till 91 miljoner kronor.

Det finns vid tillfället för granskningen ett förslag om förändringar av kostnadsutjämningsen. Utredarens förslag är på remiss för tillfället. Enligt SKR:s bedömningar skulle förändringarna i kostnadsutjämningsen (givet att utredarens förslag blir lag i oförändrad form) innebära ökade intäkter för Osby kommun med 26 mnkr när förslaget får full effekt.

(Källa: Kommunens befolkningsprognos, SCB utdrag från demografidatabasen, SKR cirkulär 24:43, SCB:s beräkningsunderlag för 2024 och 2025)

LSS-utjämning

LSS-utjämningsystemet fungerar i det stora hela på samma sätt som kostnadsutjämningsystemet. Båda systemen är nollsummespel. Detta innebär att omfattningen av kommuners inbetalda avgifter motsvarar de utbetalda bidragen.

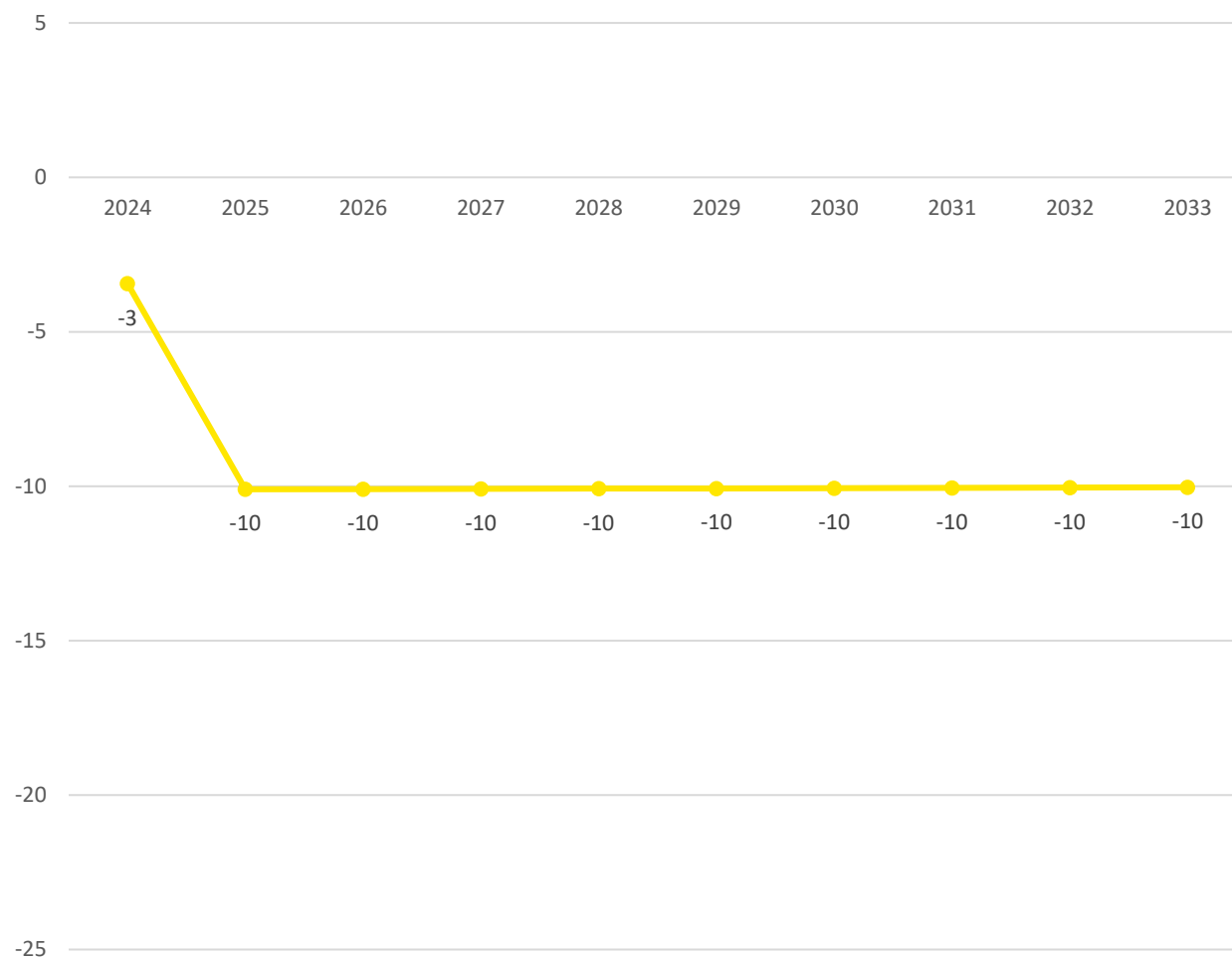
Den stora skillnaden mot kostnadsutjämningsystemet är, något förenklat, att LSS-utjämningsystemet inte baseras på en strukturkostnad utan på omfattningen av beslutade LSS-insatser. Standardkostnaden baseras på 10 olika LSS-insatser som viktas med riksgenomsnittlig kostnad per insats. Detta innebär att kostnader och intäkter inom ramen för LSS-utjämningsystemet är svåra att förutsäga. Kostnader för LSS-insatser kan förändras förhållandevis snabbt beroende på antalet insatser som beslutas av kommunen.

Det är av denna anledning svårt att genomföra långsiktiga prognoser av LSS-utjämningsystemet. I diagrammet förväntas kostnaderna för LSS-utjämningsystemet öka med ca 7 miljoner kronor mellan 2024 till 2025. Därefter beräknas utvecklingen av LSS-utjämningsystemet vara konstant.

Detta är dock, av ovan nämnd anledning, en osäker utveckling.

(Källa: SKR Cirkulär 24:43)

LSS-utjämning (mnkr)

Regleringsposten

Syftet med regleringsposten är att säkerställa riksdagens budgeterade tak för inkomstutjämningsystemet. Regleringsposten kan innebära såväl en kostnad som en intäkt för kommunerna beroende på hur stort utfallet av statens kostnader i förhållande till budget blir. Bidraget alternativt kostnaden beräknas genom att dividera över-/underskottet av budgeten med antalet invånare i Sverige. Respektive kommun får sedan ett bidrag alternativt en kostnad baserat på antalet invånare i kommunen.

Pandemin innebar en omfattande effekt på regleringsposten. Då tilldelades kommunsektorn ett stort antal riktade bidrag. För 2021 och framåt har majoriteten av dessa statliga stöd fördelas ut genom utjämningsystemet vilket får effekt på regleringsposten.

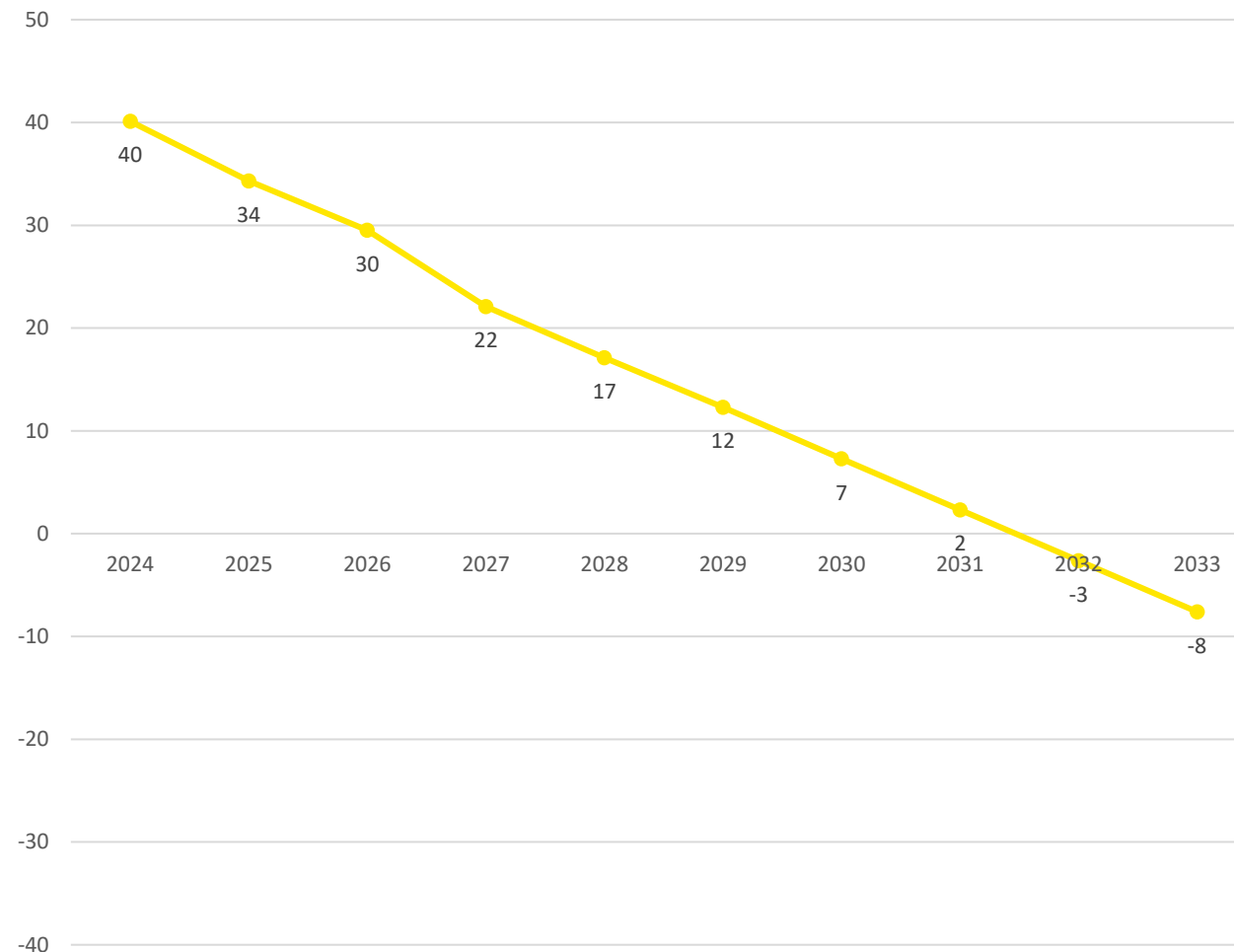
Att bidraget minskar från år till år beror på att riksdagen årligen beslutar om taket. Värdesäkras belopp i utjämningsystemet kommer ersättningen i regleringsposten att vara förhållandevis stabil. Det är i dagsläget oklart om riksdagen långsiktigt kommer att verka för att värdesäkra inkomstutjämningsen då ersättningarna för tillfället är på rekordhög nivåer.

Kommunens intäkter förväntas 2024 uppgå till 40 miljoner kronor. Detta väntas stadigt minska över tid. 2033 förväntas bidraget övergå till en avgift.

Det finns flera osäkerhetsfaktorer för beräkningen. I och med att regleringsposten har som syfte att reglera ett förväntat över-/underskott i utjämningsen kommer dessa intäkter påverkas av statens beslut om tillskott till systemet. Om riksdagen beslutar att justera taket kommer detta ge en effekt på regleringsposten. Detta beaktas inte inom ramen för analysen.

(Källa: SKR cirkulär 24:43 samt kommunens befolkningsprognos)

Regleringsposten (mnkr)

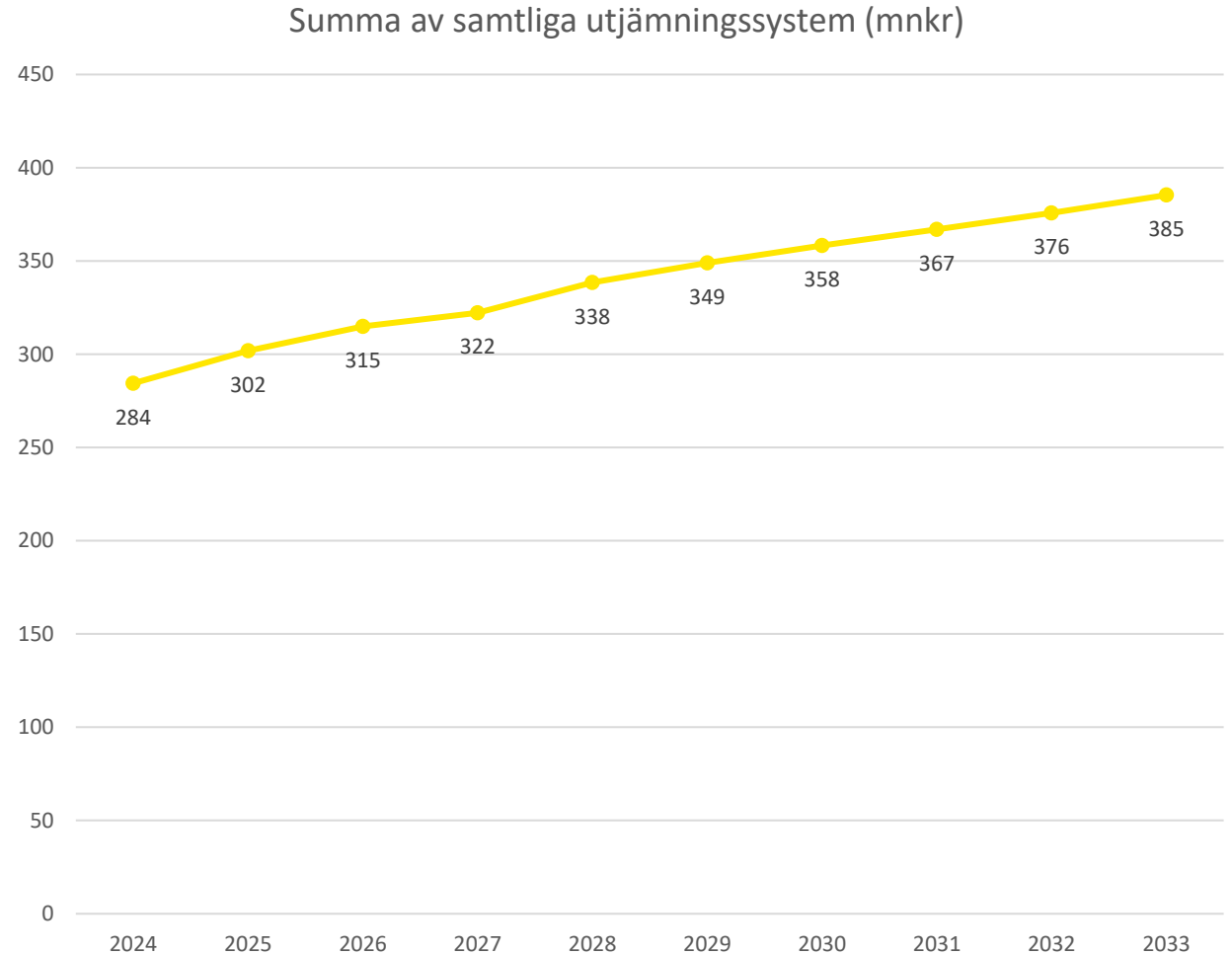

Resultat av utjämningsystemet

Resultatet för utjämningsystemen illustreras i diagrammet till höger. Detta omfattar intäkterna från inkomstutjämningsystemet, kostnadsutjämningsystemet, LSS-utjämningsystemet samt regleringsbidraget.

Utöver dessa tre utjämningsystem kan kommuner ges strukturbidrag. Detta omfattar ersättning för näringslivs- och sysselsättningsåtgärder samt ersättning för ett svagt befolkningsunderlag. Osby kommun beräknas inte erhålla strukturbidrag.

Sammantaget förväntas intäkterna från utjämningsystemen uppgå till ca 284 miljoner kronor 2024. Dessa intäkter förväntas öka fram till 2033 till ca 385 miljoner kronor. Ökningen motsvarar ca 36 procent.

(Källa: Sammanställning av tidigare redovisade utfall av utjämningsystemen)

5. Kostnadsutveckling

I följande kapitel redogörs för kostnadsutvecklingarna för kommunen. Analysen fokuserar på kommunens betydande kostnadsmassor som kan kopplas till den demografiska utvecklingen eller på annat sätt kan förväntas agera förutsägbart baserat på antaganden om kommunens ekonomiska utveckling.

The better the question. The better the answer.
The better the world works.

Building a better
working world

Kostnadsutveckling Förskola (ålder 1-5 år)

Enligt den demografiska prognosen kommer antalet barn i förskoleåldrar att minska över perioden. Som mest minskar antalet förskolebarn med 4,6 procent (2025).

Beräkningen av kostnadsutvecklingen inom förskola baseras på utdrag från Skolverkets statistik (genom Kolada) samt kommunens befolkningsprognos. Nettokostnaden per barn inom förskolan uppgick 2023-24 till 169 tkr. För demografin har hänsyn tagits till att 84 procent av barn mellan 1-5 år går i förskola.

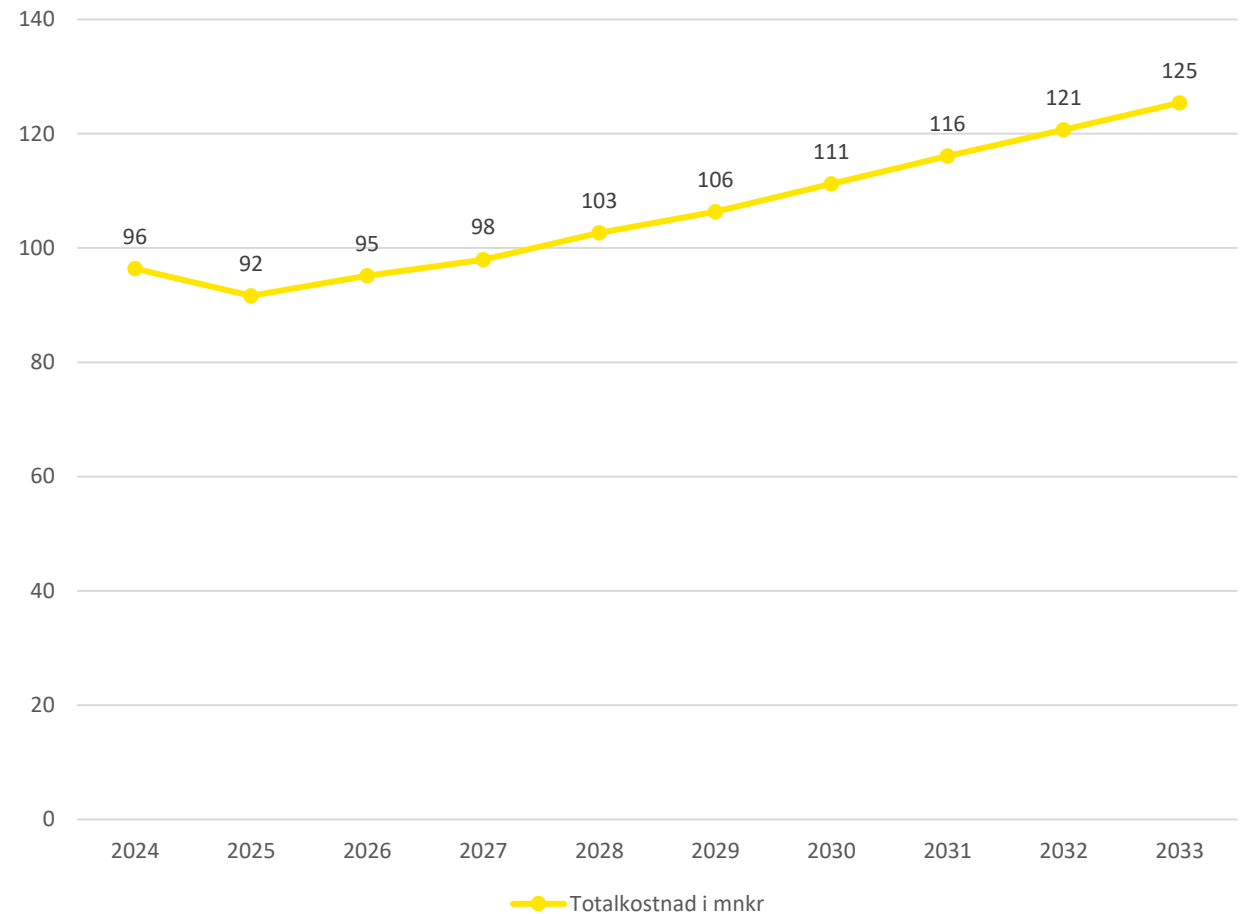
2024 förväntas kostnaderna för kommunens förskoleverksamhet att uppgå till ca 96 miljoner kronor. Dessa kostnader förväntas öka med ca 29 miljoner kronor fram till och med 2033. Kostnaderna kan då förväntas uppgå till ca 125 miljoner kronor. Ökningen motsvarar ca 36 procent.

I samtliga följande bilder redovisas en jämförelse med snittet för Skåne läns kommuner samt ovägt medel för samtliga svenska kommuner.

	Osby	Skåne län	Riket
Nettokostnad kr/inskrivet barn	169 018 kr	152 083 kr	158 149 kr

(Källa: Kolada och Kommunens befolkningsprognos)

Kostnadsutveckling förskola (mnkr)

Kostnadsutveckling Förskoleklass (ålder 6 år)

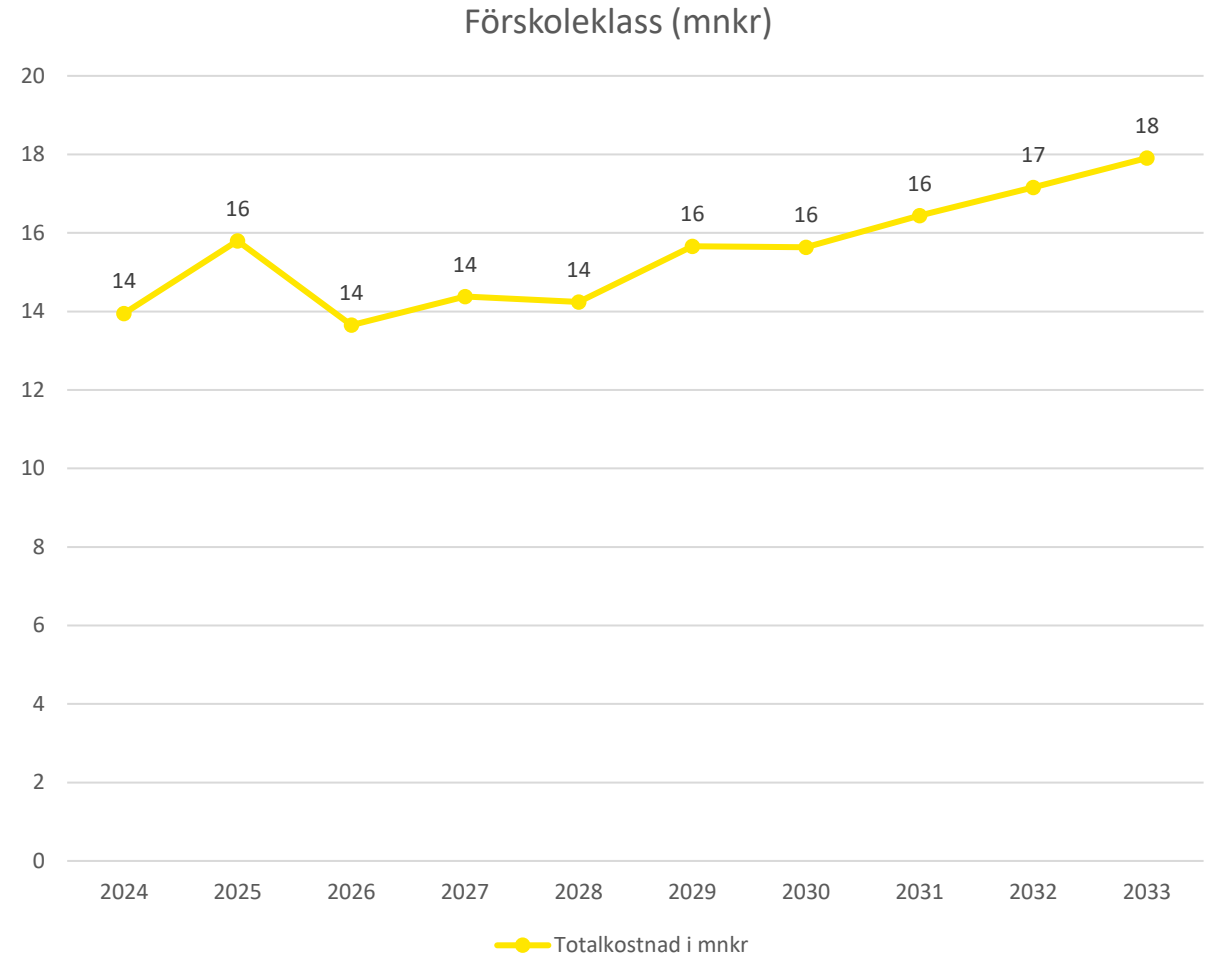
Beräkningen grundar sig på kostnaden per elev i förskoleklass enligt Skolverkets statistik (utdrag från Kolada). Kostnaden uppgick till ca 95 tkr per elev i Osby 2023/24.

Antalet barn i kommunen i sex års ålder förväntas enligt kommunens befolkningsprognos vara förhållandevis stabil över den analyserade perioden.

2024 förväntas kostnaderna uppgå till 14 miljoner kronor. Över perioden förväntas kostnaderna vara förhållandevis stabila. Detta till följd av att antalet barn i förskoleklass är förhållandevis stabilt.

	Osby	Skåne län	Riket
Kostnad fsk-klass kr/elev	95 268 kr	77 100 kr	79 522 kr

(Källa: Kolada samt Kommunens befolkningsprognos)

Kostnadsutveckling Grundskola klass 1-9 (ålder 7-15 år)

Beräkningen av kostnader inom grundskolan utgår från nettokostnaden per elev enligt Kolada. Kostnaden för en elev i grundskolan uppgick 2023-24 till 117 638 kronor. Det har inte gjorts en indelning i kostnader för låg-, mellan- respektive högstadium.

Utvecklingen inom grundskoleåldrarna förväntas minska över perioden. Kostnaden förväntas dock öka kontinuerligt över hela perioden.

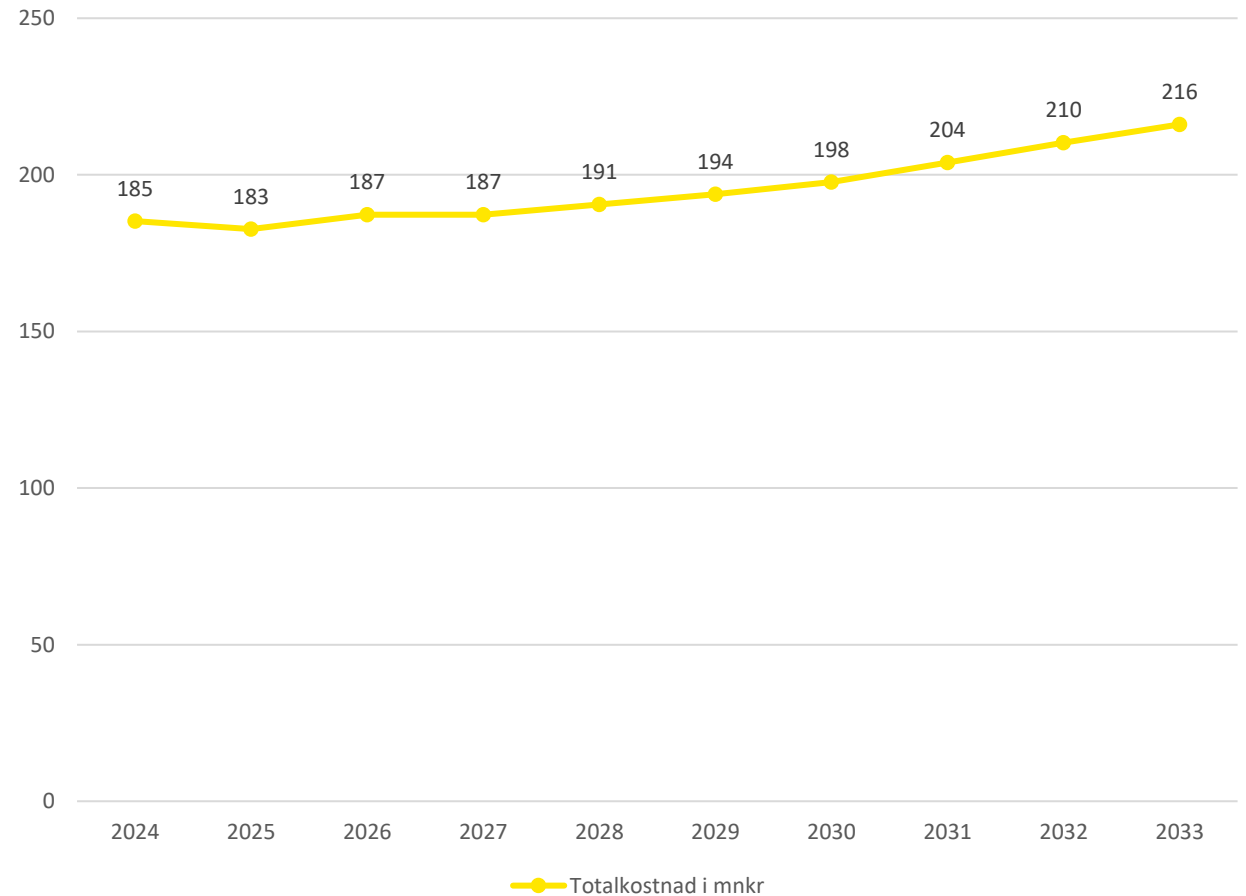
Kostnaderna förväntas uppgå till ca 185 miljoner kronor 2024 och öka fram till 2033 med ca 31 miljoner kronor till 216 miljoner kronor.

Kostnaderna förväntas totalt öka med ca 23 procent.

	Osby	Skåne län	Riket
Nettokostnad 1-9 kr/elev	117 638 kr	122 212 kr	129 857 kr

(Källa: Kolada samt Kommunens befolkningsprognos)

Kostnadsutveckling grundskola (mnr)

Kostnadsutveckling Gymnasieskola (ålder 16-18 år)

Enligt kommunens prognos för antalet 16-18-åringar förväntas antalet elever initialt öka till 2028 med 14 procent för att sedan stadigt minska. Vid dessa åldrar går elever i gymnasieskola. Kostnader för gymnasieskola grundar sig inte enbart på kommunens kostnader utan även för kostnader som kommunen betalar i interkommunal ersättning och skolpeng. Kommunen har således inte fullt ut kontroll över hur kostnaderna kommer att utvecklas över tid.

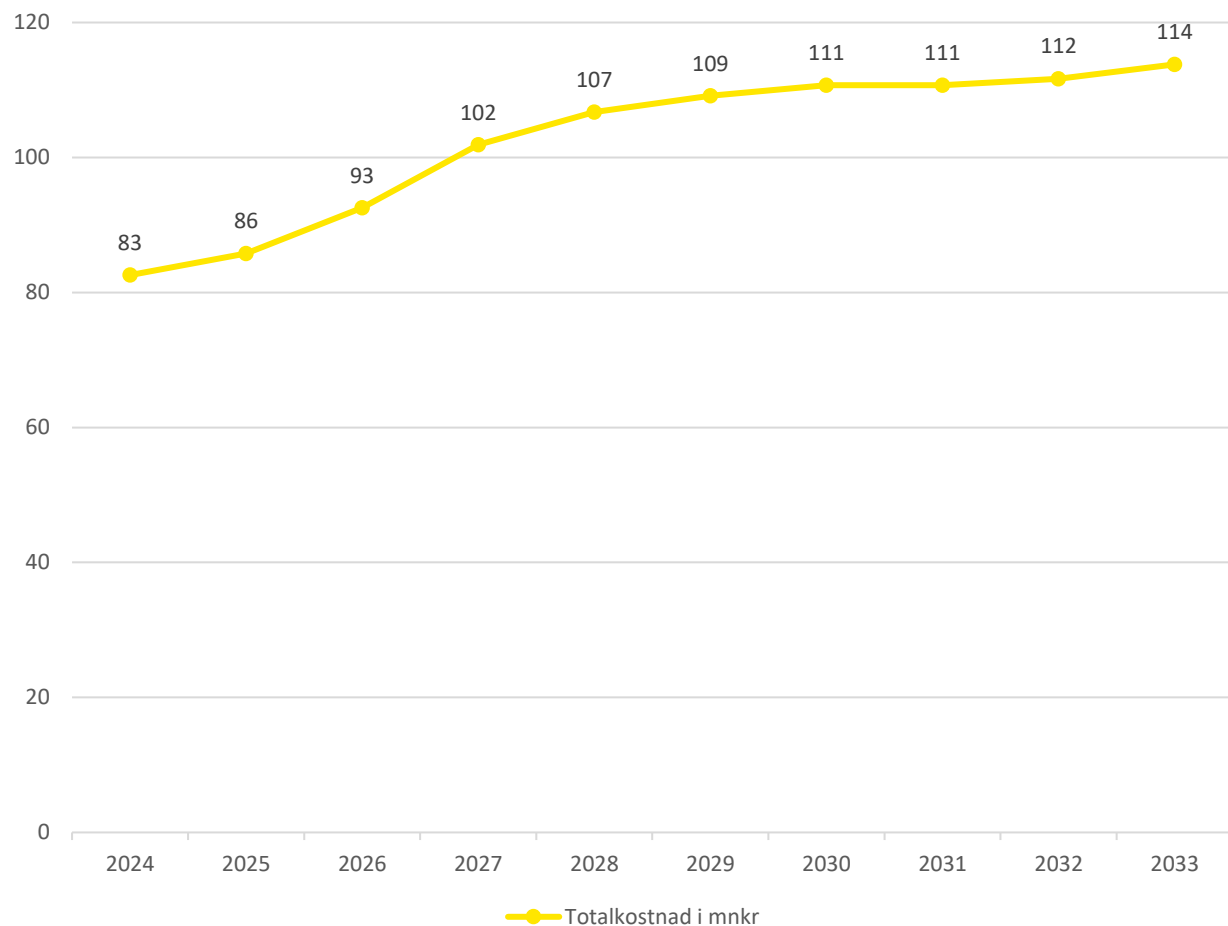
Kostnaderna för gymnasieskolan förväntas 2024 uppgå till 83 miljoner kronor. Dessa förväntas öka med ca 31 miljoner kronor till totalt 114 miljoner kronor år 2033.

Kostnaderna förväntas öka med ca 40 procent över perioden.

	Osby	Skåne län	Riket
Kostnad gymnasieskola kr/elev	173 893 kr	147 197 kr	155 464 kr

(Källa: Kolada samt Kommunens befolkningsprognos)

Kostnadsutveckling gymnasieskola (mnkr)

Kostnadsutveckling LSS och SFB

Kostnadsutvecklingen för insatser för LSS och SFB (insatser i enlighet med socialförsäkringsbalken) utgår från Koladas mått per invånare. Detta ligger till grund för beräkningen av kostnadsframskrivningen. Totalkostnaderna för LSS och SFB är därefter beräknad mot bakgrund av kostnadsuppräknningen samt kommunens totala befolkningsutveckling. Den demografiska framskrivningen är baserad på kommunens totalbefolkning av anledningen att dessa kostnader inte kan härledas till en enskild demografisk grupp.

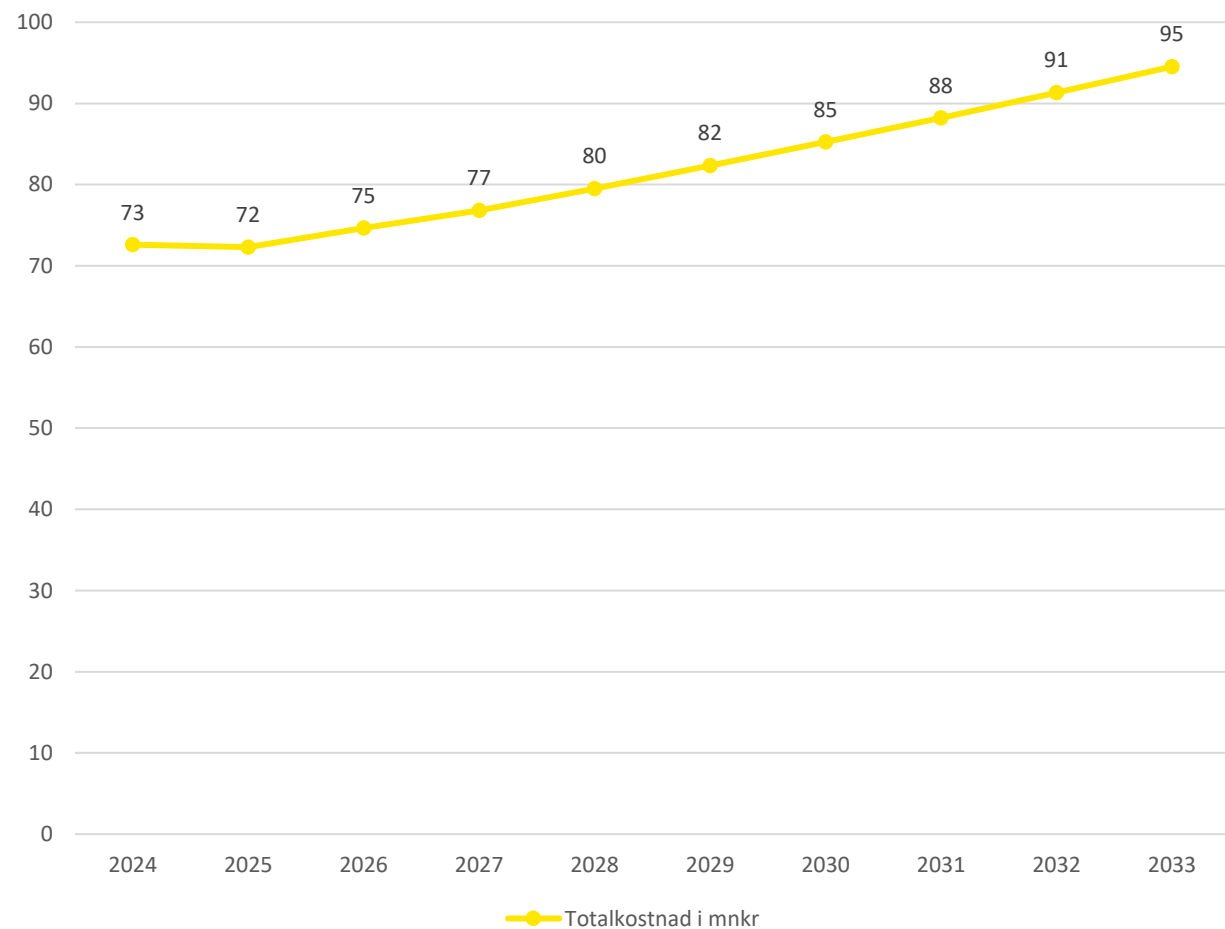
Utifrån den demografiska utvecklingen inom kommunen samt kostnadsökningstakten förväntas kostnaderna för LSS och SFB öka från 73 miljoner kronor år 2024 till 95 miljoner kronor 2033. Kostnaderna beräknas således öka med 16 miljoner kronor.

Kostnaderna beräknas öka med ca 36 procent över perioden.

	Osby	Skåne län	Riket
Kostnad LSS och SFB kr/inv.	5 293 kr	5 453 kr	6 521 kr

(Källa: Kolada samt kommunens befolkningsprognos)

Kostnadsutveckling LSS och SFB (mnkr)

Kostnadsutveckling individ och familjeomsorg

Kostnadsutvecklingen för individ- och familjeomsorgen utgår från data inhämtad från Kolada-databasen som kostnad per invånare i kommunen. Därtill beräknas kostnadsutvecklingen på den totala befolkningsutvecklingen i kommunen. Detta av samma anledning som för insatser enligt LSS och SFB, att kostnaderna inte kan härledas till en enskild demografisk grupp.

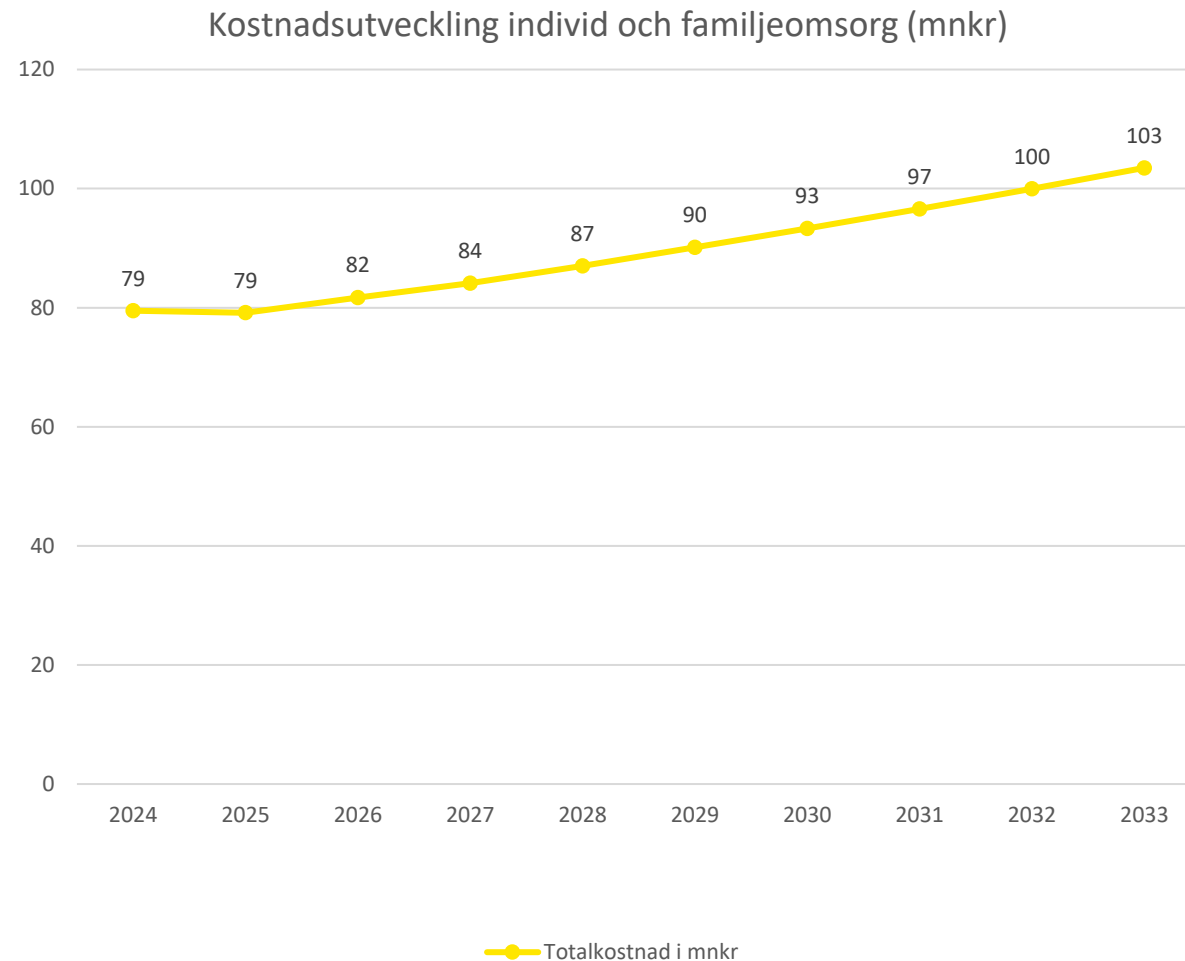
Utifrån den demografiska utvecklingen inom kommunen samt kostnadsökningstakten förväntas kostnaderna för individ- och familjeomsorgen öka från 79 miljoner kronor 2024 till 103 miljoner kronor 2033. Detta är en kostnadsökning på 24 miljoner kronor.

Den totala kostnadsökningen uppgår till ca 36 procent över perioden.

Det framgår vid intervju att kommunens nyckeltal för individ- och familjeomsorg förväntas öka nästa år. Detta kopplat till placeringar vilka är kostnadsdrivande för kommunen.

	Osby	Skåne län	Riket
Nettokostnad IFO kr/inv.	5 795 kr	4 275 kr	4 979 kr

(Källa: Kolada samt Kommunens befolkningsprognos)

Kostnadsutveckling ordinärt boende (hemtjänst)

Kostnadsutvecklingen för äldreomsorgen i ordinärt boende är baserad på kommunens demografiska prognos av antal medborgare i kommunen över 65 år. I beräkningen är kostnaden för äldreomsorg (vilket servicen främst avser) i ordinärt boende beaktat för såväl den demografiska gruppen 65-79 som 80-w. Detta genom beräkning av den genomsnittliga kostnaden per brukare med insatser i ordinärt boende i förhållande till det förväntade antalet äldre som kommer att vara i behov av insatser för respektive åldersgrupp.

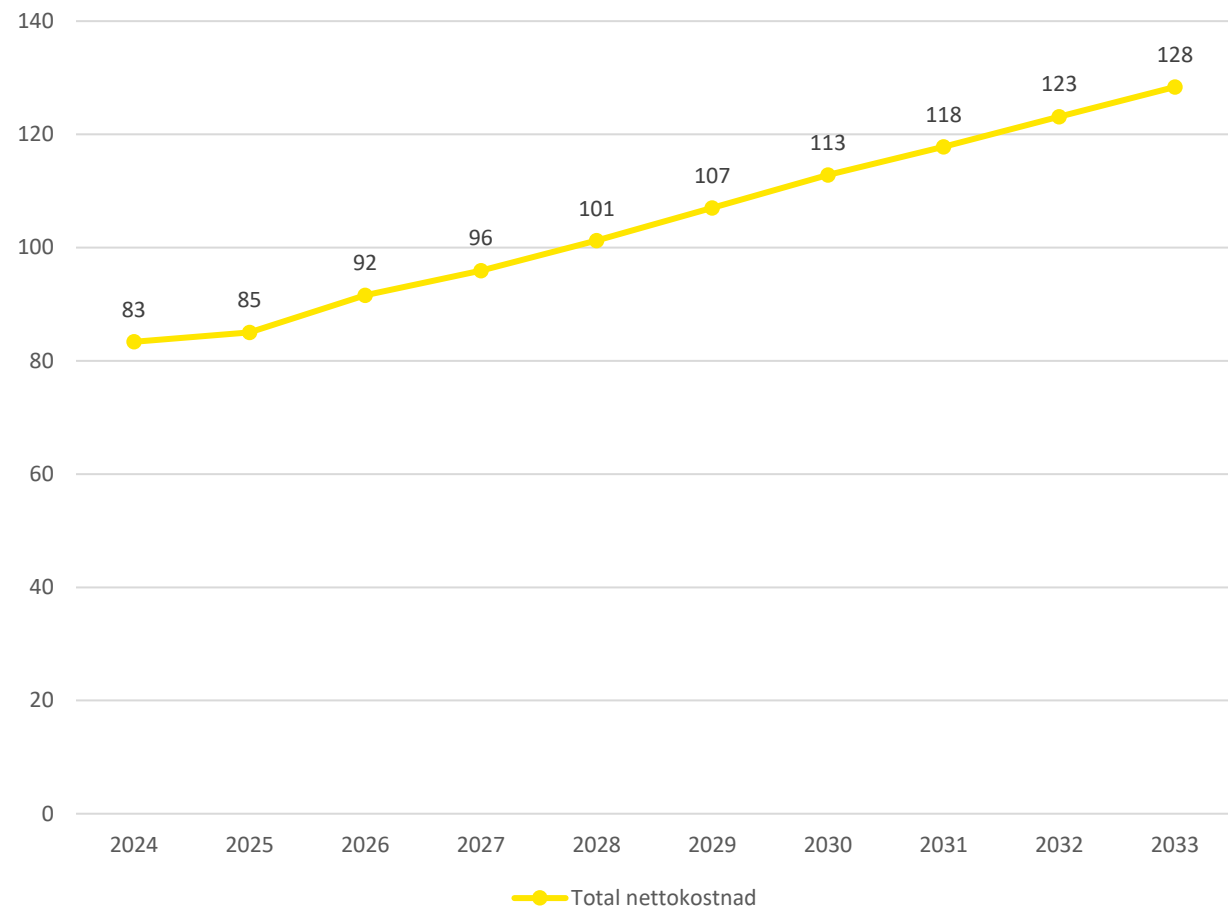
Kostnaderna inkluderar intäkter från avgifter för att beräkna en rättvisande nettokostnad. De jämförbara siffrorna i tabellen nedan är baserat på kostnad (exkl. avgifter) för hemtjänst. Värdena i tabellen utgör inte grunden för kostnadsberäkningen.

Kostnaderna för omsorgen inom ordinärt boende förväntas 2024 uppgå till 83 miljoner kronor. Detta förväntas öka med 45 miljoner kronor till totalt 128 miljoner kronor år 2033. Kostnaderna förväntas öka med ca 54 procent.

	Osby	Skåne	Riket
Kostnad hemtjänst kr/brukare	365 365 kr	436 977 kr	401 966 kr

(Källa: Kolada samt Kommunens befolkningsprognos)

Nettokostnadsutveckling ordinärt boende (mnkr)

Kostnadsutveckling särskilt boende

Kostnaderna för särskilt boende är beräknade på motsvarande sätt som de för ordinärt boende. Kostnaden per genomsnittlig brukare i särskilt boende i förhållande till antalet invånare över 65 år utgör beräkningsgrunden. Detta inkluderar intäkter för en beräknad nettokostnad.

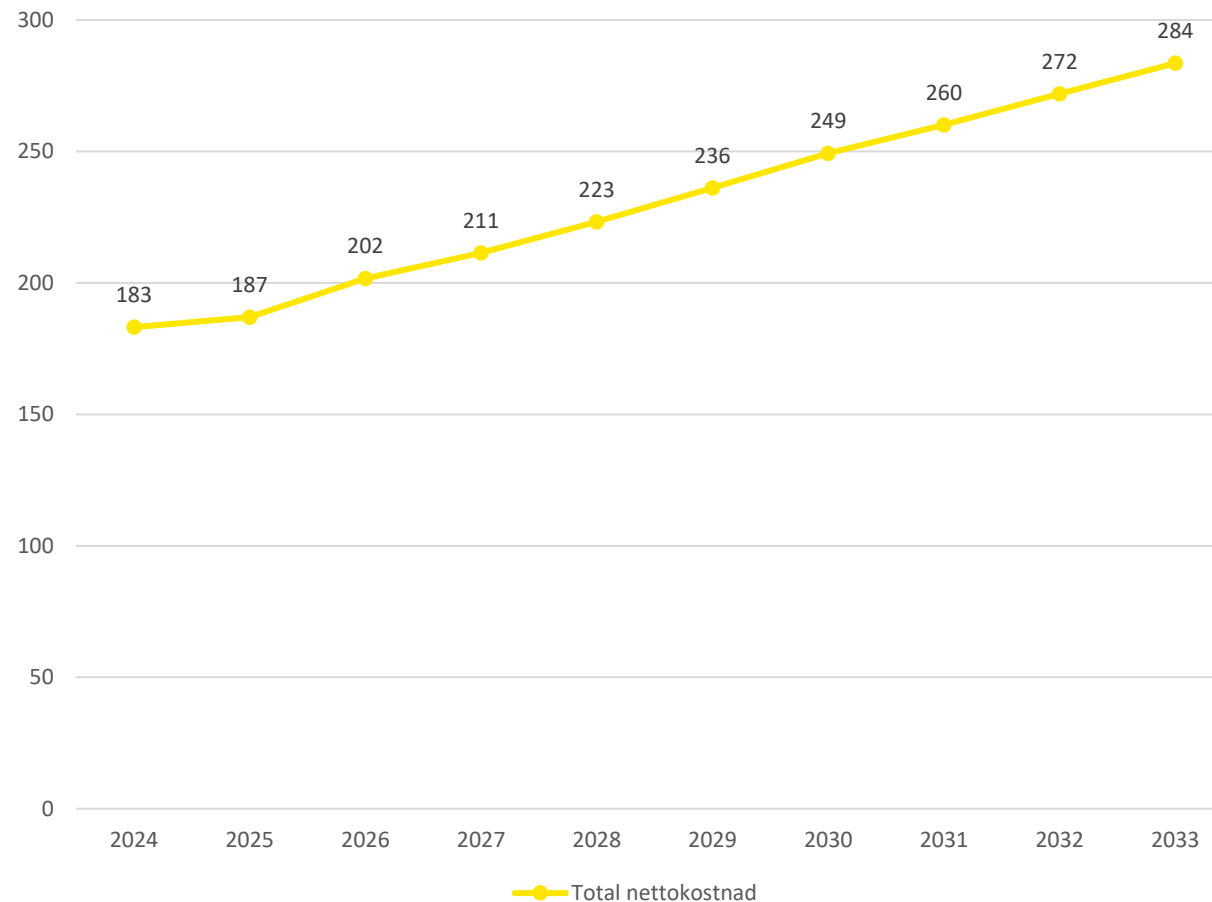
Kommunens kostnader för äldreomsorg i särskilt boende förväntas öka stadigt fram till 2031. Kommunens kostnader uppskattas uppgå till ca 183 miljoner kronor 2024 och öka med 99 miljoner kronor fram till och med 2033. Kostnaderna beräknas då uppgå till 284 miljoner kronor. Kostnaderna förväntas öka med 55 procent.

I och med att insatser i särskilt boende är beroende av lokaler är det sannolikt att kostnaderna kommer att öka i språng i och med att nya lokaler bär högre kapitalkostnader än äldre. Detta är inte beaktat i analysen då kostnaderna bygger på brukarkostnad i förhållande till demografi.

	Osby	Skåne	Riket
Kostnad särskilt boende kr/brukare	1 126 612 kr	1 131 055 kr	1 152 118 kr

(Källa: Kolada samt Kommunens befolkningsprognos)

Nettokostnadsutveckling särskilt boende (mnkr)

Pensionskostnadsutveckling

I den kommunala redovisningslagen tillämpas en så kallad blandmodell vilket innebär att kommunens totala pensionsförpliktelse hanteras dels som en skuld/avsättningen i balansräkningen, men även som en ansvarsförbindelse, d.v.s. utanför balansräkningen. Detta innebär att de årliga pensionsutbetalningarna till viss del möter en sedan tidigare uppbokad skuld.

Kommunens årliga pensionskostnader består framförallt av utbetalningar avseende ansvarsförbindelsen (pensioner intjänade innan 1998), årets skuldförändring, finansiella kostnader samt särskild löneskatt.

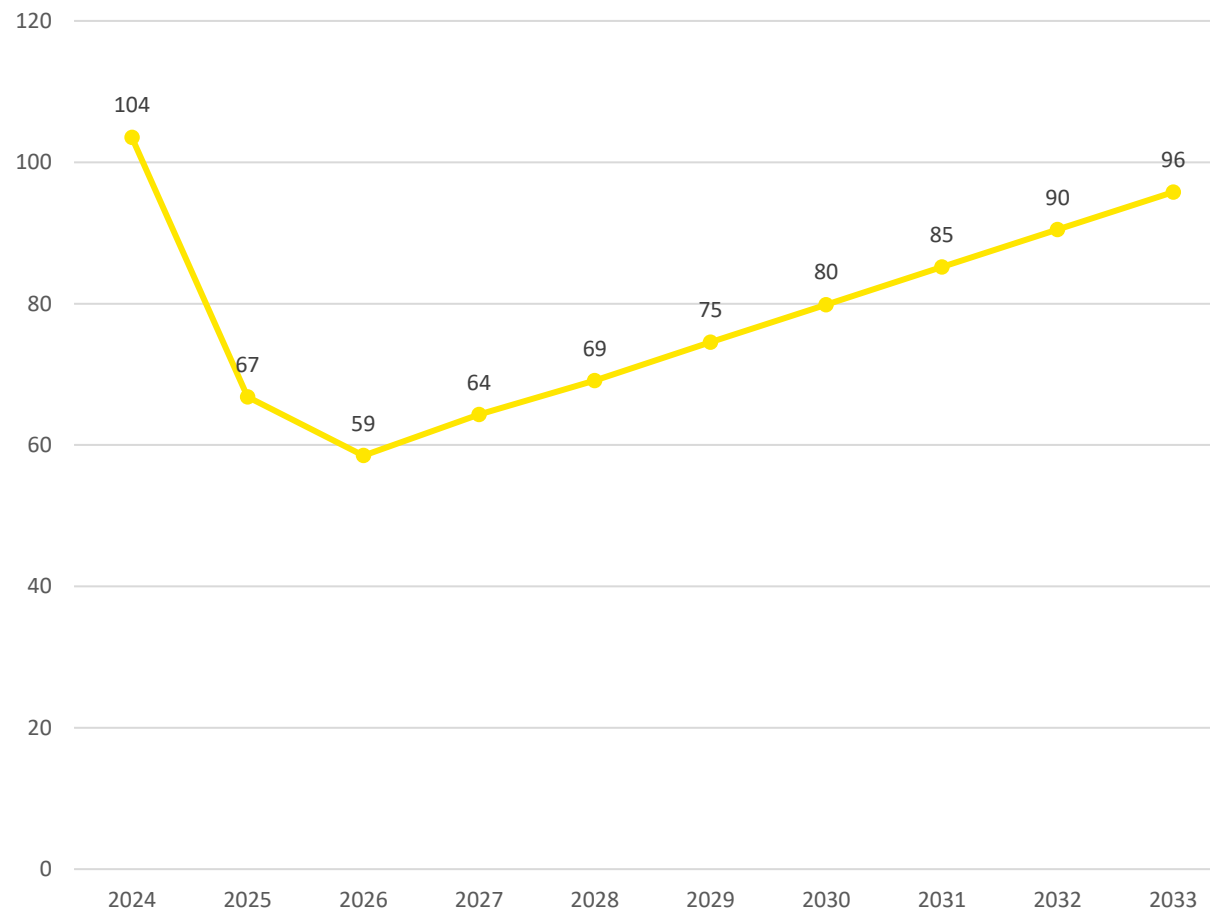
Beräkningen av pensionskostnader grundar sig på KPA beräkningsunderlag. Den långsiktiga utvecklingen efter 2026 utgår från en linjär beräkningsmodell.

Enligt analysen uppgår pensionskostnaderna till ca 104 miljoner kronor 2024. Dessa kostnader väntas minska drastiskt fram till 2026. Anledningen är att kommunen kompenserar för inflationseffekter vilken har varit mycket hög de senaste åren. Förutsatt att inflationen når Riksbankens nivåer förväntas inbetalningar minska kraftigt innan de ökar igen. 2033 antas kommunen betala in 96 miljoner kronor.

Dessa kostnadsökningar är inte medräknade som egen post i sammanställningen senare i rapporten då respektive nämnd hanterar detta inom sina personalkostnader. Därtill tar PKV-indexet hänsyn till dessa kostnadsförändringar. Detta hade inneburit att pensionskostnaderna haft dubbel verkan på utfallet.

Det framgår vid intervju att en mindre del av personalomkostnader kopplat till pensionskostnaderna hamnar på den centrala finanssen. Uppskattningsvis 10 procent 2024.

Pensionskostnadsutveckling

(Källa: KPA:s flerårsprognos för pensionskostnader)

Avskrivningar

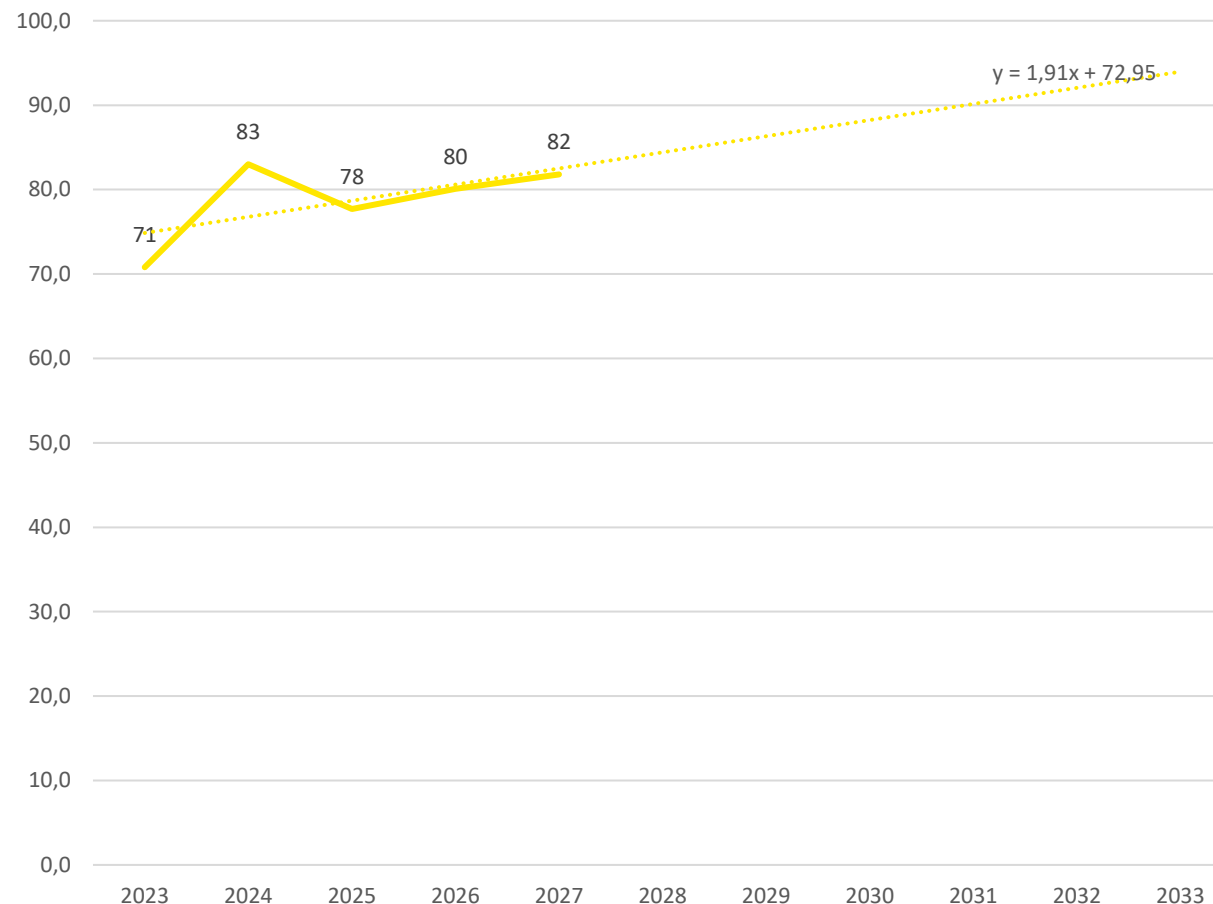
Beräkningen av avskrivningar är genomförd enligt samma metod som för pensionskostnader. Värdena baseras på budget för en trendlinje baserad på utfallet för 2023, prognosen för 2024 samt budget för 2025-27. I diagrammet synliggörs detta genom den gula linjen. Den streckade linjen utgör det linjära förhållandet mellan kostnaderna för avskrivningarna. Funktionen för beräkningen av kostnadsutvecklingen är inkluderad i diagrammet.

Baserat på denna linje har vi byggt antagande om utvecklingstakt för avskrivningarna. Antagandet förutsätter en jämn utveckling av investeringsbudgeten. En höjd eller sänkt ambitionsnivå för investeringsnivån kommer påverka utfallet av framskrivningen av avskrivningarna. Avskrivningarna förväntas uppgå till 83 miljoner kronor 2024 och öka till 94 miljoner kronor år 2033.

Avskrivningarna påverkas av investeringsnivån. Om kommunen upprätthåller fullmäktiges mål om självfinansiering på 100 procent kommer denna utveckling dock vara förhållandevis stabil. Detta beror dock också på vad kommunen väljer att investera i och vilka avskrivningstider som nyttjas.

(Källa: Budget 2025, delårsrapport för 2024 samt årsredovisning för 2023)

Avskrivningar med linjär beräkningsmodell (mnkr)

6. Sammanställd prognos

Följande kapitel redogörs för samtliga intäkter och kostnader samt samtliga värden som är beräknade inom ramen för analysen.

The better the question. The better the answer.
The better the world works.

EY

Building a better
working world

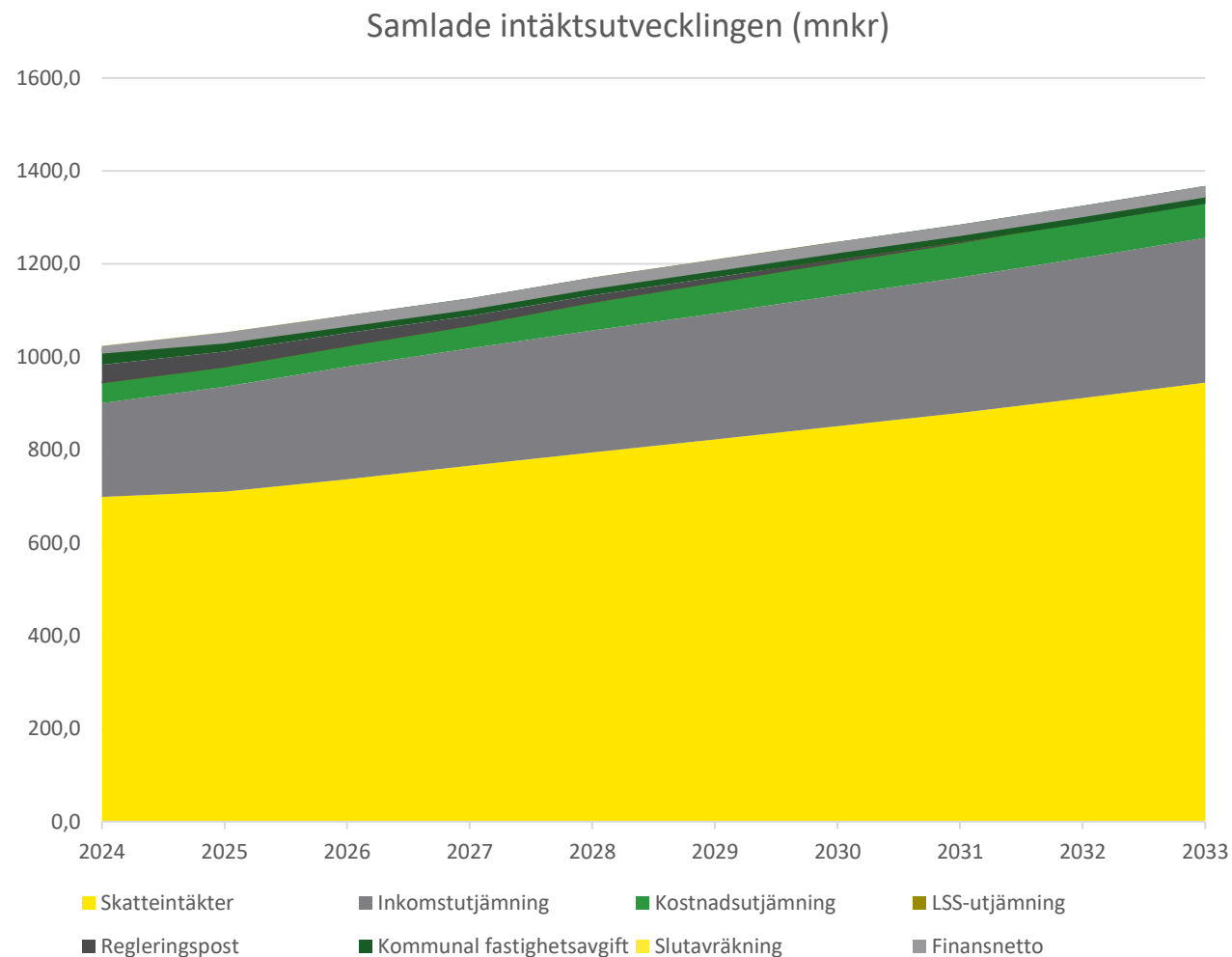
Samlad intäktsutveckling uppdelad i intäktsmassor

Grafen åskådliggör kommunens intäktsmassor. Det framgår av diagrammet hur stor andel skatteintäkter utgör av de totala intäkterna. Skatteintäkterna utgör ca 68 procent av de totala intäkterna 2024. Den näst största intäktskällan för kommunen kommer från inkomstutjämnings, ca 22 procent.

Resterande intäktskällor utgör ca 10 procent av den totala intäktsmassan. Dessa består av intäkter från kostnadsutjämnings, regleringsposten och den kommunala fastighetsavgiften.

Intäkterna förväntas totalt sett öka med ca 33 procent fram till 2033.

I sammanställningen av intäktssidan inkluderar vi poster som är potentiella intäktskällor. Denna sammanställning inkluderar därför också poster som är negativa eller går från att vara positiva till negativa (exempelvis regleringsposten och LSS-utjämnings).

Samlad kostnadsutveckling uppdelad i kostnadsmassor

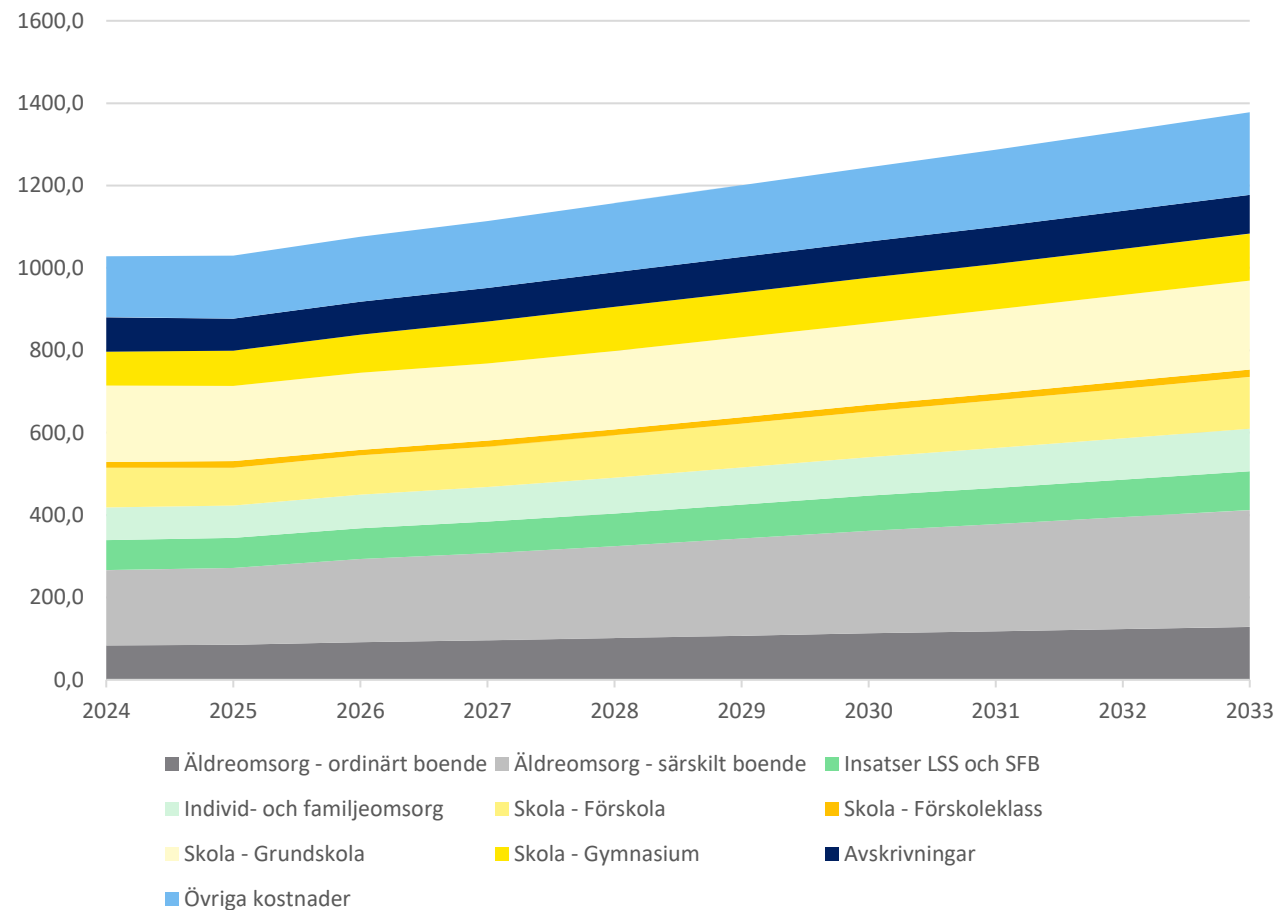
Grafen visar utvecklingen av den sammansatta kostnadsmassan mellan 2024 och 2033. Värdena baseras på kostnadsutvecklingen i tidigare blad.

De två nedersta fälten visar kostnader tillhörande äldreomsorgen: särskilt boende och ordinärt boende (hemtjänst). Därefter kommer insatser enligt LSS samt individ och familjeomsorg. De fyra efterföljande fälten utgörs av verksamhetsområde: förskola, förskoleklass, grundskola och gymnasieskola. Därefter följer avskrivningar samt övriga kostnader.

Posten övriga kostnader är beräknad utifrån SKR:s utvecklingsantagande för kostnader inom kommunal verksamhet: PKV-index. Det är svårt att göra andra antaganden för utvecklingen av de övriga kostnaderna än så. Anledningen till att använda PKV-indexet är att det inte är möjligt att koppla dessa kostnader till en specifik demografisk grupp. Likaså utgörs de övriga kostnaderna av sådana stödfunktioner som inte kan förväntas vara lika känsliga för demografiska förändringar som de specificerade kostnadsgrupperna i kapitel fyra.

Kostnaderna förväntas totalt sett öka med ca 34 procent fram till 2033. Detta utgör en genomsnittlig kostnadsökning med 3,4 procent från år till år.

Samlade kostnadsutvecklingar (mnkr)

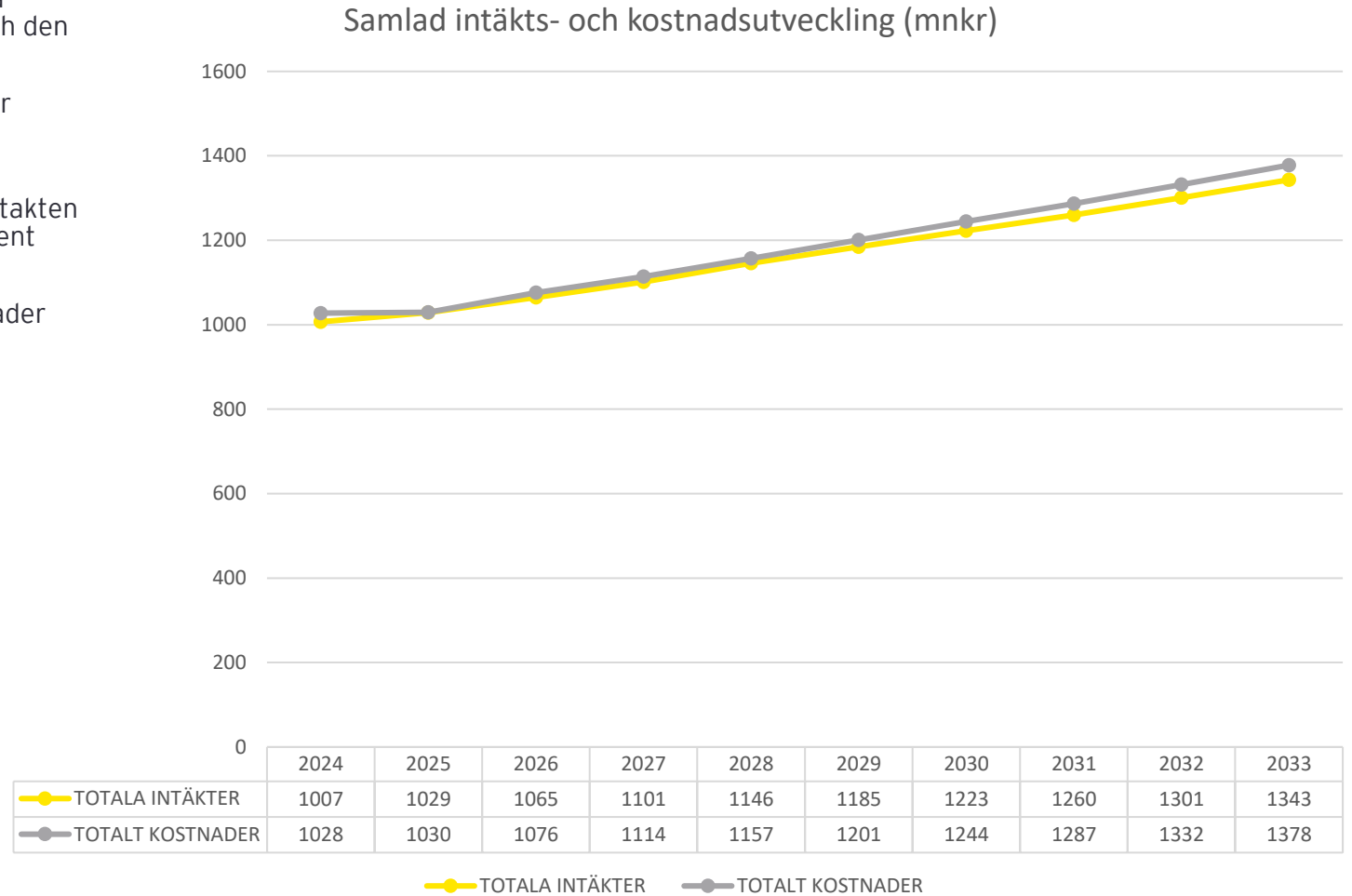
Sammantagen intäkts- och kostnadsutveckling

I diagrammet till höger är de totala intäkterna och kostnaderna samlade. Den gula linjen representerar de totala intäkterna, och den gråa linjen de totala kostnaderna.

2033 beräknas de totala intäkterna uppgå till ca 1 343 miljoner kronor och kostnaderna uppgå till 1 378 miljoner kronor.

Av vad som framkommer av intäktsutvecklingen respektive kostnadsutvecklingen är det noterbart att kostnadsutvecklingstakten är högre än intäktsutvecklingen. Intäkterna ökar med 3,3 procent årligen, medans kostnaderna ökar med 3,4 procent.

Det vi kan utläsa från diagrammet är att Osby kommuns kostnader därmed kommer överstiga intäkterna för hela perioden.

Resultatutveckling

Givet förutsättningarna för denna analys framgår att resultatutvecklingen i kommunen är negativ. Resultatet för 2024 baseras på förväntat utfall i prognosen inom ramen för delårsrapporten.

I analysen förväntas kostnaderna överstiga intäkterna över hela perioden. Detta givet de demografiska förutsättningarna samt bedömningarna av de ekonomiska framtidsutsikterna i dagsläget.

Enligt förutsättningarna för analysen förväntas kommunens resultat uppgå till -35 miljoner kronor 2033.

Av diagrammet noteras att resultatet för 2025 står ut. Anledningen är antagandena i index för pris för kommunal verksamhet (PKV-index) vilket antas vara negativt under 2025. Detta index utvecklas av SKR med syftet att vara en beräkningsgrund för kostnadsutveckling. Den huvudsakligt påverkande faktorn är arbetskostnadsdelen av indexet som påverkas av drastiskt minskande pensionsinbetalningar i förhållande till tidigare två år.

Bedömningar om ekonomisk utveckling tar hänsyn till den nu pågående lågkonjunkturen. Vi har fortsatt höga räntenivåer sett till den senaste 10-årsperioden, dock har inflationen minskat till strax under Riksbankens målvärde på 2 procent. Dessa faktorer har en inverkan på PKV-indexet. Från 2026 och framåt förväntas PKV-indexet vara förhållandevis stabilt mellan 3,0 till 3,6 procent.

Utvecklingen från 2028 och fram baseras på ett "konjunkturlöst normalvärde" för såväl intäcks- som kostnadsutveckling. Orsaken är att det inte finns andra bedömningsgrunder än så att förlita sig på. Den fortsatta negativa trenden drivs då främst på av att den demografiska utvecklingen är ogynnsam (se mer under avsnitt 3 - demografi).

6. Källförteckning

The better the question. The better the answer.
The better the world works.

Källförteckning

- ▶ Kolada
- ▶ Utdrag från SCB:s befolkningsdatabas senast uppdaterad 2024-04-25
- ▶ SKR Cirkulär 24:43
- ▶ Socialstyrelsens databas 2024
- ▶ SCB:s beräkningsunderlag för utjämningsystemen
- ▶ Osby kommuns befolkningsprognos
- ▶ Osby kommuns budget med planperiod 2024-2026
- ▶ Osby kommuns budget med planperiod 2025-2027
- ▶ Osby kommuns delårsrapport 2024
- ▶ Osby kommuns årsredovisning 2023

Intervjuade funktioner

- ▶ Ekonomichef